Тошкент оқшоми

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 66 (8.264) ◆ 1993 йил ◆ 14 апрель, чоршанба ◆ Нархи 5 сўм

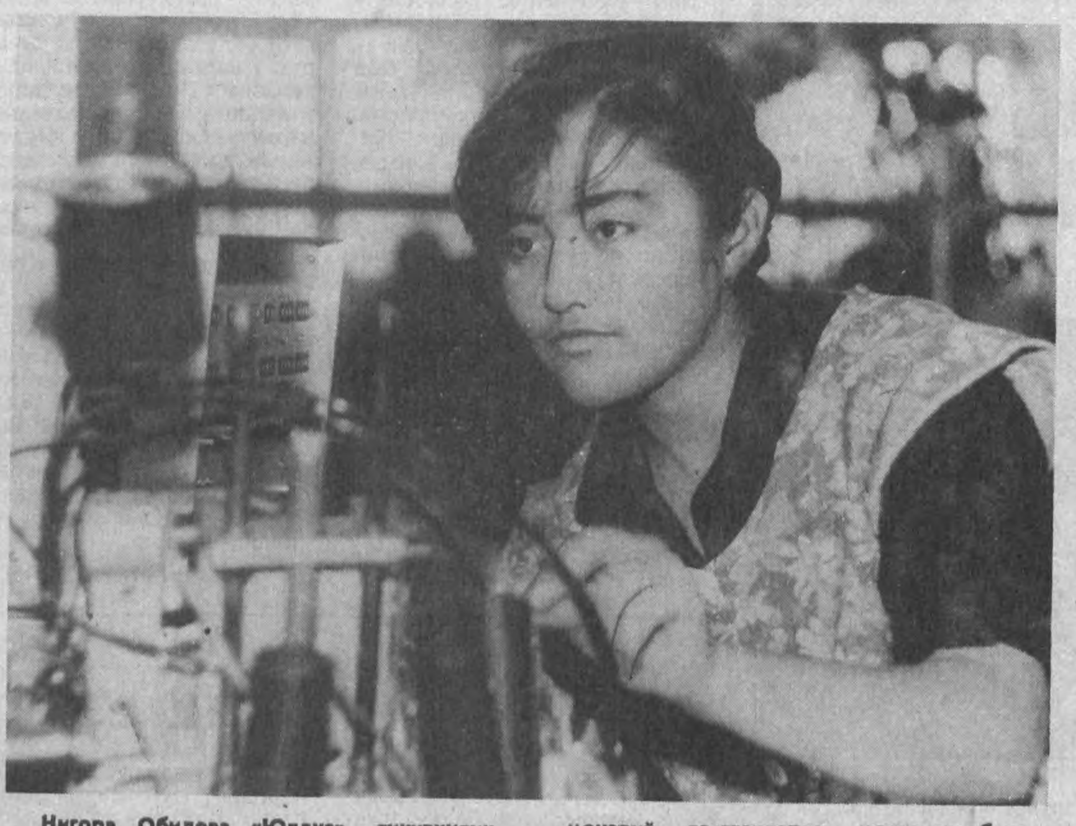

Нигора Обидова «Юлдуз» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг биринчи филиалида меҳнат қилади. У ҳали ёш бўлишига қарамай, бу ерда ўрнатилган замонавий дастгоҳларни моҳирлик билан бошқариб келмоқда.

СУРАТДА: Нигора Обидова.

Холмат Мирзакаримов сурати.

ФОЙДАЛАНИШГА ТОПШИРИЛДИ

ПОЙТАХТИМИЗНИНГ Уйғур кўчасида яна бир турар жой биноси фойдаланишга топширилди. Бу ишни Тошкент давлат-ҳиссадорлик қурилиш 1-уйсозлик комбинатининг 26-қурилиш бошқармаси бунёдкорлари амалга оширишди. Пардозлаш ишларини ҳам комбинат қурувчилари ниҳоясига етказишди.

Айни пайтда умумий сатҳи 1696 квадрат метрни ташкил этадиган мазкур бино хонадонларига эгалари кўчиб киришмоқда. Шуни ҳам алоҳида таъкидлаб ўтиш керакки, 25 хонадонни ташкил этган 5 қаватли уйда яшаш учун ҳамма шарт-шароит яратилган.

Ғиёс ЙЎЛЧИЕВ.

** Аҳоли дастурхонига*

ҚАНД ЎРНИНИ БОСАДИ

МАЪЛУМКИ, «Узоптбакалея» ҳиссадорлик бирлашмаси мақомини олгач унинг хом ашёларни етказиб берадиган анъанавий қўшниларидан ташқари хорижий фирмалар билан ҳам ўзаро шериклик алоқалари кенгайиб кетди.

— Биз бир қанча шартномалар имзоладик, — деб ҳикоя қилади республика «Боққоллик» ҳиссадорлик бирлашмаси раисининг ўринбосари Қутмиддин Раҳматуллаев. — Ана шу шартномаларга кўра озиқ-овқат маҳсулотлари, тамаки маҳсулотлари мунтазам равишда етказиб берилади. Бу нарса маҳаллий ресурслар ўрнини маҳсулотлар билан тўлдиришда муҳим роль ўйнайди.

Бу ерда шуни айтиш керакки, шартнома бўйича дастлабки маҳсулотлар келтирилди.. Исроилнинг «Левитексо интернейшнл ЛТД» фирмасидан сукразит, яъни қанд ўрнини босадиган ширинлик келтирилди.

— Унинг сифати кафолатланган бўлиб, тайёрланиш технологияси жаҳон андозаларига тўғри келади, — дейди Қутмиддин Раҳматуллаев. — Сукразитни тайёрлаш чоғида юксак сифатли омиллардан фойдаланилади, уларга ишлов бериш эса юксак даражада ўтказилади. Қанд ўрнини босадиган бу ширинликни ҳамма тановул этиши мумкин. Бу ерда шуни айтиш керакки, бу ширинлик кишиларнинг семириб кетишига ҳам йўл қўймайди. Қадоқланган битта ўрамда 1200 та таблетка бор.

Республикамиз учун 45 мингта қадоқланган ўрам олинди. Шуларнинг 11 минг 700 ўрами Тошкент дўконларида аҳолига сотилади.

Республика «Боққоллик» ҳиссадорлик бирлашмаси номига Франциянинг «Интераграо» фирмасидан ҳам тузилган шартномага биноан 15 минг тонна шакар келди. Бельгиянинг «Зураб трейдинг» фирмаси эса яқин кунларда шакар, гуруч, тамаки маҳсулотларини жўнатади.

Бир сўз билан айтганда республика «Боққоллик» ҳиссадорлик бирлашмасининг бозор иқтисодиётига босқичма-босқич ўтилаётган ҳозирги шароитда аҳоли учун керакли маҳсулотлар етказиб бериш йўлида қилаётган саъй-ҳаракатлари кўриб турганингиздек ўз самарасини беряпти.

Саид БОБОЕВ.

ОЗОДАЛИК КУНИ

ЎЗБЕКИСТОН Ёшлар Иттифоқининг ташкил этилгани муносабати билан барча ҳудудларда ободонлаштириш кунлари ўтказилмоқда. Унда ҳар бир ёш ўз улушини қўшаётир.

— Туманимизда, қолаверса ёшлар меҳнат қилаётган ташкилот ва муассасаларда доимо озодагарчилик учун курашиб келинмоқда,— дейди Ҳамза тумани Ёшлар Иттифоқи ташкилоти йўриқчиси Розиқ Қурбонов. — Бу галги ўтказилган озодалик кунида асосан Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлиги, тепловоз таъмирлаш корхонаси ва 1-Тошкент тиббиёт институтининг ёшларини ўрнак қилсак бўлади. Айниқса тиббиётчилар ўз зиммаларидаги топшириқларни ортиғи билан адо этишди. Яъни улар туман ҳудудидан кесиб ўтадиган темир йўл ёқаларини обод этишди. Унда шу институтнинг 100 дан зиёд ёшлари фаоллик кўрсатиб, пешқадам бўлишди.

Гули АБДУЛЛАЕВА.

Бугунги кун нафаси

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

● Кеча Термиз шаҳрида бўлиб ўтган Сурхондарё вилояти Кенгашининг сессиясида ташкилий масала кўриб чиқилди. Ҳаким Бердиев бошқа ишга ўтгани муносабати билан аризасига биноан вилоят ҳокими вазифасидан, Мамаюсуф Холбоев бошқа ишга ўтгани муносабати билан ҳокимнинг биринчи ўринбосари вазифасидан озод қилинди.

Сессияда Жарқўрғон тумани ҳокими бўлиб ишлаб келган Жўра Нораливев Сурхондарё вилояти ҳокими этиб, Термиз тумани ҳокими бўлиб ишлаётган Жовбўри Абдулҳакимов ҳокимнинг биринчи ўринбосари этиб тасдиқланди.

Сессия ишида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов иштирок этди ва нутқ сўзлади.

● Тошкентда Орол ва Каспий муаммоларига бағишланган халқаро анжуман бўлиб ўтди. Анжуман қатнашчилари Орол минтақасидаги вазиятни яхшилашга азму қарор қилганликларини айтдилар.

● Ўзбекистон кинематографчилар уюшмасида бўлиб ўтган йиғилишда миллий кинони ривожлантириш йўллари атрофлича муҳокама қилинди.

● Ўзбекистоннинг шаҳар ва қишлоқларида «Рақс-93» деб аталувчи республика танлови бошланди. Рақсимиз санъатининг маликаси Мукаррама Турғунбоеванинг 80 йиллигига бағишланган бу танловда ҳаваскорлик рақс жамоалари иштирок этмоқдалар.

● Бухоро вилоятининг адлия бошқармаси «Хўжа Насриддин» жамғармасини рўйхатга олди. Вилоятда вақти-вақти билан кулги кечалари ўтказиб турилиши режалаштирилди. Шу йилнинг кузида Болгариянинг Габрово шаҳридаги сингари Буҳорода ҳам халқаро ҳажвчилар кўрик-танловини ўтказиш мўлжалланмоқда.

● Кеча Тошкентдаги «Динамо» теннис ўйингоҳида теннис бўйича ўсмирлар ўртасидаги XIII халқаро мусобақанинг тантанали очилиш маросими бўлди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

● Туркманистондан Озарбайжонга Туркия Республикасининг Президенти Турғут Ўзол расмий ташриф билан келди.

● Россия Вазирлар Кенгашининг Раиси В. Черномирдин Краснодар ва Ставрополь ўлкалари бўйлаб ўз сафарини бошлади.

● Россия Федерацияси мудофаа вазири Павел Грачевнинг таклифига биноан Германия Федератив Республикасининг мудофаа вазири Москвага ташриф билан келди.

● Қозоғистон яқин ойлар ичида дастлабки рўзғор музлатгичларини ишлаб чиқарадиган бўлди. Жанубий Кореянинг «Самсунг» фирмаси ёрдамида лойиҳа ишлари амалга оширилмоқда.

● Арманистон Президенти Левон Тер-Петросян Арманистон билан Озарбайжон музокараларида Борис Ельциннинг воситачилик қилиш борасидаги ташаббусини табриклади.

● Владивостокда шаҳарни иссиқлик ва энергия манбалари билан таъминлайдиган 1-иссиқлик маркази тўхтаб қолди. Мазутнинг йўқлиги иссиқлик марказининг тўхташига сабаб бўлди.

● Москва халқаро валюта биржасида АҚШ бир долларининг қиймати 766 сўмни ташкил этди.

ХОРИЖДА

● Миср Тоғли Қорабоғдаги вазиятдан чуқур ташвишланаётганлигини билдирди ва барча томонларни ўт очишни тўхтатишга даъват этди.

● Бугун Токиода тараққий этган етти давлат ташқи ва молия вазирларининг кенгаши очилди. Кенгашда Россиядаги аҳвол қараб чиқилади ва унга ёрдам кўрсатишнинг турли йўллари муҳокама этилади.

● Хитой Халқ Республикаси Америка Қўшма Штатларидан умумий қиймати 850 миллион доллар бўлган 20 та «Боинг-737» самолётини ва битта «Боинг-757» самолётини сотиб олди. Бу хитой фуқаро авиацияси тарихида энг катта миқдордаги тижорат савдосидир.

● АҚШ давлат котиби У. Кристофер Токиога ташриф билан бораётиб Аляскада тўхтади. Журналистлар билан бўлган суҳбатда Президент Билл Клинтон АҚШнинг Россияга кўрсатажак умумий ёрдами бадал қиймати хусусида ҳали узил-кесил қарорга келмаганлигини айтди.

** Бозор иқтисодиёти ва ҳаёт*

УНУМДОРЛИКНИ ОШИРАДИГАН ДАСТГОҲЛАР

Нима сабабдан корхоналарда кўзда тутилган режалар амалга ошмай қолади? Кўп корхона раҳбарларидан буни суриштириб қолсангиз, улар кўпинча таъминотчиларнинг ўз вақтида хом ашё етказиб бермаётганлигидан шикоят қилишади. Бу ҳам тўғри. Чунки хом ашё бўлмаган жойда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳақида гап ҳам бўлиши мумкин эмас.

Бироқ бунинг бошқа бир сабаби ҳам бор. У ҳам бўлса, корхоналардаги дастгоҳларнинг эскилигидадир. Айни пайтда шаҳримизнинг кўплаб корхона ва бирлашмаларида 30—40 йиллаб ишлаётган дастгоҳ ва ускуналарни кўриш мумкин. Буларда самарали ишлаб сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш амри-маҳол. Шунинг учун корхоналарни янги самарали ва сифатли ишлайдиган дастгоҳлар билан таъминламоқ зарур. Агар уларда ҳозирги фан ва техниканинг замонавий усулларини қўллаб, бу борадаги ишлар йўлга қўйиб юборилмас экан, корхоналарда сифат ва самарадорликка эришиш жуда қийин бўлади.

Шундай экан, хўш, пойтахтнинг, қолаверса, республикамизнинг энг йирик саноат даргаларидан бўлган ижарадаги «Тошкент тўқимачилик комбинати» ишлаб чиқариш бирлашмасида иш жойларини янги техника билан таъминлаш қай аҳволда? Корхона бу борада қандай ишларни амалга оширмоқда? Ана шу ва бошқа саволларимизга жавобни комбинат техника бўлими бошлиғи Леонид Мастаковдан топдик.

— Ҳаммага маълумки, корхоналар муваффақияти унинг қанчалик замонавий техника билан қуролланганлигига боғлиқдир. 1990 йилга келиб бирлашмада 10 мингга яқин ускуналар эскириб, уларнинг алмаштирилиши лозим бўлиб қолди. Бундан ташқари корхона саройидаги 7 мингта тикувчилик дастгоҳлари маънавий ҳамда жисмоний жиҳатдан ҳозирги замон талабларига умуман жавоб бермасди. Бунга жуда катта маблағ керак эди. Лекин корхона жамоаси қанчалик қийин бўлмасин бу ишни амалга оширишга қарор қилишди. Натижада йигирув ишлаб чиқариш цехлари ҳамда тайёрлов бўлинмаларида кўплаб ускуна ва дастгоҳлар янгисига алмаштирилди. Масалан, эски юмшатиш дастгоҳлари ўрнига АП-18 деб номланувчи автоматик озиқлантирувчи дастгоҳлар ўрнатилди. Бу эса ўз навбатида ана шу ишлаб чиқариш нуқтасида қўл меҳнатини умуман тугатишга олиб келди.

Шу икки йил ичида комбинатни қайта техника жиҳозлари билан алмаштириш ишларида жуда катта муваффақиятларга эришилди. Бирлашма 2-йигирув тўқув фабрикасининг эски механик дастгоҳларининг ҳаммасини янги самаралисига алмаштирилганлиги бунга яққол мисол бўла олади. Бу сиқилган ҳаво ёрдами билан ишлайдиган йигирув машинаси деярли шовқинсиз ишлайди.

— Биринчи фабрикада техник жиҳозлаш ишлари қандай кетяпти?

— Ўтган бир-икки йил ичида 1-фабрикадаги дастгоҳ ва ускуналарни тўлалигича алмаштирган эдик. Бу билан биз корхонада газмол ишлаб чиқариш самарадорлиги ва сифатини оширдик. Масалан, бугунги кунга келиб фабрикада ПТФ-1 ускуналарининг ўрнатилиши натижасида самарадорликни 50 фоизга оширишга муваффақ бўлинди. Бундан ташқари цехларнинг ўтиш йўли анча кенгайди, шовқин анча пасайди. Ишлаб чиқариш шароитлари умуман яхшиланди. Буларнинг ҳаммаси ишчиларнинг иш ҳақини кўтарди. Ишчи кучининг қўнимсизлигини қисқартирди.

— Бирлашманинг бўяш-пардозлаш ишлаб чиқаришида янгиликлар борми?

— Газмол маҳсулотларини ишлаб чиқариш хилма-хиллигини кўпайтириш мақсадида ўтган йили бирлашмада бўяш-пардозлаш фабрикаси ишга туширилганди. Цехларга Германиянинг «Бабкок» ҳамда Чехиянинг «Элитекс» фирмаларининг катта самара ва сифат билан ишлайдиган дастгоҳ ҳамда ускуналари ўрнатилди. Бу эса ўз навбатида жаҳон бозорлари талабига жавоб берадиган маҳсулотлар ишлаб чиқариш имкониятини яратди. Ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида рақобатга бардошли маҳсулот ишлаб чиқариш кўпайтирилди. Шу йилнинг охиригача эски фабрикани қайта жиҳозлаш тўла тугатилади.

— Леонид Владимирович, тўқимачилар интизорлик билан кутган янги совутгич бўлинмасининг аҳамияти ҳақида гапириб берсангиз.

— Комбинат ишга туширилган пайтда унинг камчиликларидан бири цехлардаги ҳавони мўътадиллаштириб турадиган жиҳозларнинг йўқлигида эди. Буни тушунган бирлашма раҳбарлари ўтган йили корхонада кучли музлаткич станциясини ишга туширди. Бунинг натижасида корхона бўлинма ва цехлари мўътадил ҳаво билан таъминланди. Бу ҳам корхонада меҳнат қилаётган ишчи ва хизматчиларга яратилган қулайликлардан биридир.

— Келажакда бирлашмани янги техника билан жиҳозлаш борасида қандай ишлар амалга оширилиши мўлжалланмоқда?

— Бу борада комбинатда қилинган ишларни жамлаган ҳолда, тўқимачилар ишлаб чиқаришни янада кенгайтириш учун янги режалар тузмоқда. Шунга асосан яқин келажакда ип ишлаб чиқариш фабрикасини қайта жиҳозлаш кўзда тутилмоқда. Бу корхона 1941 йили Санкт-Петербург шаҳридан кўчиртирилиб келинганди. Шуни ҳам таъкидлаб ўтиш керакки, корхона Ўрта ва Қозоғистон минтақаларини тикув иплари билан таъминлашда ягона ҳисобланади. Бу ердаги дастгоҳ ва ускуналар эса бундан анча илгари алмаштирилиши керак эди. Лекин турғунлик йилларида бунга унча эътибор берилмади. Шунинг учун шу ҳамда кейинги йилларда корхона цехларига Олмониянинг «Зауэр-Альма», «Шляфхорет», «Тисс» ҳамда бошқа фирмаларнинг дастгоҳлари ўрнатилиши кўзда тутилмоқда. Ана шу ишлар амалга ошгандан кейин бу ерда жаҳон бозори талабларига жавоб бера оладиган юқори сифатли ипларни ишлаб чиқариш мумкин бўлади.

— Комбинат қошида қўшма корхоналар тузиладими?

— Ҳа, ҳозир Италия фирмаларининг бири билан жинси материалларини ишлаб чиқарадиган қўшма корхонанинг лойиҳаси тузилмоқда. Бу 4-йигирув-тўқув фабрикаси негизида қурилади.

Бундан бўшаб қолган эски дастгоҳларни Тошкент вилоятида бир неча кичик корхоналарни ташкил этиш учун ишлатишга қарор қилинди. Айни пайтда шундай катта бўлмаган корхоналарнинг бир қанчаси вилоятнинг турли жойларида фаолият кўрсатмоқда. Бу эса ўз вақтида нафақат халқ истеъмол буюмларини кўпайтиришга олиб келади, балки қишлоқ аҳолисини иш билан таъминлашда ҳам катта аҳамиятга эга.

Бундан ташқари комбинатнинг механика заводи тўла қайта таъмирланади. Бирлашма шохобчалари қайта жиҳозланади. 3-йигирув фабрикасида оқ сурпларни ишлаб чиқариш кенгайтирилади. Бир сўз билан айтганда корхонада унумдорликни оширадиган янги, замонавий дастгоҳлар ўрнатиш бўйича ҳали жуда кўп ишларни амалга ошириш лозим бўлади.

Суҳбатдош Ғулом ЮСУПОВ.

** Суратли ахборот*

ТАЪМИРЛАШ ИШЛАРИ ЖАДАЛ

БОЗОР иқтисодиёти туфайли барча ташкилот, завод ва фабрикаларда тадбиркорлик билан иш юритиш борасида муваффақиятларга эришилмоқда. Чунки аввалгидек ҳамма нарсани ҳохлаган жойдан ва ўз вақтида топиш амри-маҳол. Шунинг учун ҳам хоҳ раҳбар, хоҳ ишчи бўлсин ўйлаб иш юритишга одатланмоқда.

— Гоҳо бизнинг ишимизнинг нафи бормикин, деган савол кўпинча мени ўйлантиради, — дейди мотор цехи ишчиси Лутфия Турдиева. — Лекин асосий ишимиз қишлоқ меҳнаткашларининг оғирини енгил қилиш бўлганлигини ҳис этганимда, демак ишимиз, меҳнатимиз беҳудага сарф бўлмаяпти экан деб қўяман. Мана салкам ўн йилдан бери Тошкент тажриба таъмирлаш-механика заводида ишлаб келаяпман. Жамоамиз турли миллат вакиллари бўлишига қарамай, аҳил ва иноқ меҳнат қилишади. Заводимизнинг раҳбари Эдип Зокирович Хатипов ҳам кўп йиллик тажрибаларига суянган ҳолда, қўл остида меҳнат қилаётган муҳандис бўлсин, ишчи бўлсин, барчасининг кўнглига қараб муомалада бўлади. Шунинг учун ҳам бўлса керак корхонамиз ҳақиқий иккинчи уйимизга айланган. Айни вақтда олаётган маошимиз ҳам ёмон эмас, кўпроқ халқ истеъмоли маҳсулотлари ишлаб чиқараётганлигимиз ҳам ишимизнинг ривожига ривож қўшмоқда.

Дарвоқе, Ҳамза туманида жойлашган Тошкент тажриба таъмирлаш-механика заводи биринчи чоракда ҳам яхши ютуқларга эришди. Яъни умумий маҳсулот ҳажми 121,8 фоиз, двигателларни таъмирлаш 103,4, тракторларнинг қисмларини таъмирлаш 168,3, халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқариш эса 178,4 фоизга адо этилган.

Усмон УСМОНОВ.

СУРАТЛАРДА: мотор цехи ишчиси Лутфия Турдиева ва двигатель йиғиш бўлимининг чилангар-йиғувчиси Рустамжон Холматовлар ўз ишларини муваффақиятли бажариш учун сидқидилдан меҳнат қилишмоқда.

Муаллиф суратлари.

ОБУНАЧИЛАР, ТАШКИЛОТЛАР, МУАССАСАЛАР ВА КОРХОНАЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон ва ҳамдўстлик мамлакатларида чоп этиладиган газета ва журналларга 1993 ЙИЛНИНГ ИККИНЧИ ЯРМИГА ОБУНА ДАВОМ ЭТМОҚДА.

Обунани алоқа бўлимларида ҳамда туман обуна қисмларида расмийлаштиришингиз мумкин.

Обунанинг тугаш муддати 5 майгача.

Обуна масаласи бўйича шикоят ва таклифларни 33-73-56 телефони орқали қўнғироқ қилиб ҳал этишингиз мумкин.

«Тошкент почтаси» давлат ишлаб чиқариш корхонаси.

ТАБИАТНИНГ ЁШ ДЎСТЛАРИ

ЎЗБЕКИСТОН ёш табиатшуносларининг бўлиб ўтган навбатдаги анжумани иқтидорли болаларни аниқлашга бағишланди. Ўзбекистон Республикаси халқ таълими вазирлиги ҳамда республика ёш табиатшунослар маркази томонидан уюштирилган бу маърифий тадбир давомида экология ва жонли ҳамда яшил табиат билан боғлиқ муҳим масалалар хусусида ҳам қимматли фикрлар, билдирилди. «Қизил китоб»га киритилган ноёб ўсимлик ва жониворларни эъзозлаш, сув манбаларидан ҳамда балиқ захираларидан оқилона фойдаланишга қаратилган тавсиялар ҳам кўриб чиқилди. Шунингдек мактабларда таълим олаётган фаол ёш табиатшунослар иш тажрибалари умумлаштирилди.

Ушбу йиғин доирасида уюштирилган ўзаро мусобақада кўпгина табиатнинг ёш дўстлари ғолиб чиқдилар. Шулардан беш нафари эса республика болалар жамғармасининг стипендиати бўлди. Жумладан, Тошкентдаги 63-мактабнинг ўқувчиси, фаол ёш табиатшунос Ф. Нурмуҳамедова ҳам бундай имтиёзга эга бўлди. Бу ёшларнинг ҳар бири бир йилгача ойига 500 сўмдан пул олиб туради.

Аҳмад АББОСОВ.

** «01» хабар беради*

1 апрелдан 10 апрелгача шаҳримизда 75 та ёнғин содир бўлди. Шуларнинг асосий қисми ҳамон электр симларининг қисқа туташуви ҳамда ёш болаларнинг гугурт билан ўйнашидан чиққан ёнғиндир.

● 4 апрель куни соат 16 дан 21 дақиқа ўтганда Юнусобод туманидаги 1-қисмга Холмуҳамедов кўчаси, 21-уйда ёнғин чиққанлиги ҳақида хабар беришди. Ўт ўчирувчилар етти дақиқа ўтганда етиб келишди. Бу пайт уй эгаси Эрали Измаилов оловдан 6 ёшли қизи Венерани куйган ҳолда олиб чиқаётган эди.

Қизалоқ шу кунларда Тошкент тиббиёт институти клиникасида даволанмоқда. Ёнғин Венеранинг гугурт билан ўйнагани натижасида содир бўлганлигини айтиб ўтиш керак.

● 8 апрель куни кечқурун соат 19 дан 57 дақиқа ўтганда Акмал Икромов тумани Дадил тор кўчаси 9-уйда ҳам ёнғин чиққанлиги ҳақида хабар келди. Тумандаги 10-қисм ўт ўчирувчилари ёнғинни тез орада ўчиришга эришишди. Аммо, Абдуқодир Ҳакимов уйидаги ёнғин қўшни хонадонларга ҳам ўтиб, уларга ҳам жиддий зарар етказди. Натижада 310 квадрат метр жой, уй жиҳозлари ёнғиндан зарарланди.

Шуни ҳам таъкидлаб ўтиш жоизки, Ҳакимовлар хонадонида ҳам 8 ёшли Абдушарофнинг гугурт билан ўйнагани туфайли ёнғин содир бўлгани аниқланган.

Тошкент шаҳар ўт ўчириш бошқармасининг давлат ёнғиндан сақлаш назорати бўлими.

ЎЗБЕКИСТОНДАГИ НЕМИСЛАР:

КАМАЙГАН БЎЛСАЛАР-ДА УЛАР БУ ЕРНИ ВАТАН ДЕЙДИЛАР

РЕСПУБЛИКАМИЗДАГИ ОСОЙИШТАЛИК ВА БАРҚАРОРЛИК МОСКВАДАГИ КЎПЛАБ «ДЕМОКРАТ» ЖУРНАЛИСТЛАРГА ЁҚМАЯПТИ. ЭНДИ УЛАР ЎЗБЕКИСТОНДАГИ НЕМИСЛАРНИНГ АҲВОЛИДАН «ТАШВИШЛАНИБ» ҚОЛДИЛАР

Дафъатан янграган телефон қўнғироғи бамисоли қуёшли кунда гулдураган момақалдироқ бўлди. «Известия» газетасининг таниқли журналисти Вижутович жаноблари «безовта қилганим учун узр» деб тилёғламалик қилгач, Ўзбекистондаги немисларнинг турмуши ва муаммолари ҳақида маълумот тайёрлаб беришимни илтимос қилди. Бу — яхши иш, деб ўйладим. Аммо суҳбатимиз давом этган сайин кўнглимда ташвишли безовталик кучая борди. Жаноб Вижутович тўғридан-тўғри: Ўзбекистондаги немислар қисувга олинаётгани тўғрисида, уларнинг кўплари бошқа юртларга бош олиб кетаётгани ҳақида, бу миллат вакилларининг авторитар-диктаторлик давлатидаги оғир қисмати тўғрисида ҳужжат кераклигини айтди. Бу илтимосни журналистнинг андишасизлиги, ҳақиқий аҳволни мутлақо билмаслигидан, деб ўйлаш мумкин эди. Аммо унинг нияти бузуқлиги дарҳол сезилиб қолди.

Хўш, «Известия» газетаси бундай илтимос билан нега бир йил аввал ёки, айтайлик, уч ой илгари эмас, худди шу пайтда мурожаат этди? Муҳтарам таҳририят фош этувчи материални нечун апрель ойида тўсатдан эълон қилгиси келиб қолди? Мен бу саволларни тасодифан бераётганим йўқ. Буни қарангки, бу саволларга фақат битта жавоб топа олдим. Апрель ойида Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислом Каримов Германия Федератив республикасига расмий ташриф буюради. Шу сабабли «Известия», билмадим, кимнинг ишораси билан, республика хусусида муайян «фикр» ҳосил қилишга, икки мамлакат ўртасида гуркираб ривожланаётган муносабатларга раҳна солишга азм қилибди. Бу масалада Ўзбекистондаги немислар рўкач қилинмоқчи экани мени, айниқса, ғазаблантирди. Бу ибтидоий ва разил усулдан бошқа нарса эмас! Ушбу мақолани жаноб Вижутовичга жавоб деб билаверинг.

Ўзбекистонда яшовчи қирқ минг кишилик халқ ҳақида илгари бирон бир нарса ёзиш ман қилинганди. «Байналмилал оила» деган сийқа гап барча оз сонли миллатларни қамраб олади, деб ҳисобланар эди. Собиқ шўро давлатининг аниқ мақсадни кўзлаб ўтказган бу моғорбосган сиёсати нақадар кўп зарар етказгани ҳақида гапиришнинг маврида эмас. Бир мисол. 1970 йилги умумиттифоқ аҳоли рўйхати маълумотларига кўра, гўё Ўзбекистонда немислар умуман бўлмаган эмиш!

Шу сабабли тарих қаърига бироз «сафар» қилишга тўғри келади. Немисларнинг Туркистонга дастлабки кўчиши 1879 йили Волга бўйида даҳшатли қурғоқчилик ва очарчилик содир бўлганида бошланган эди. Ўшанда юзга яқин оила араваларда, пиёда дашту биёбонларни кезиб бу ерга келган. Уларнинг ортидан бу меҳнатсевар халқнинг бошқа намояндалари ҳам Ўзбекистонни ватан тутди. Тарихнинг далолат беришича, Столипин ислоҳоти даврида немисларнинг Ўрта Осиёга кўчиши оммавий тус олди. Омилкор хўжалик ходимлари учун бу ерда яхши истиқбол очилди. Бироқ аввалига биринчи жаҳон уруши, кейин, октябрь инқилоби рўй берди. Аммо сўронли воқеалар шу билан тугамади. Сталин қирғинбароти, иккинчи жаҳон уруши бошланди... Хуллас, эллигинчи йилларнинг ўрталарига келиб, Ўзбекистонда немис миллатига мансуб. анчагина киши яшар эди, улар асосан Тошкент шаҳри ва вилоятида, шунингдек, Фарғона, Самарқанд, Жиззах ва Сирдарё вилоятларида жойлашган эди.

Немисларнинг аксарияти бу ерга ўз ихтиёри билан келмагани равшан. Аммо улар бу ерни ватан, деб билдилар, Ўзбекистоннинг тўла ҳуқуқли фуқароси бўлиб қолдилар. Шу ўринда меҳнат армиясининг собиқ аскари, эндиликда шахсий пенсионер Александр Райсхнинг гапларини эслатиб ўтмоқчиман. «Немислар Россиядан кўра Ўзбекистонда анча яхшироқ яшаб келди. Фалакнинг гардиши билан мен бир неча меҳнат лагерларида бўлдим, тиканли симлар орасида ишладим. «Челябинск» деб аталган шаҳарни, Қайроққум ГЭСини, Янгиер шаҳрини қуришда қатнашдим. Оғир дамлар эди, албатта. Бироқ мен Ўзбекистонни ҳақиқий ватаним, деб билдим, деярли бутун ҳаётимни шу юрт билан боғладим. Ҳозир мураккаб давр. Шундай бўлсада, Ўзбекистондаги немислар ўз муаммолари ҳақида рўйрост гапиришлари ва уларни ҳал қилишлари мумкин...»

Ҳозир немислар республика халқ хўжалигининг қарийиб барча соҳаларида меҳнат қилмоқдалар. Ҳисоб-китобларга қараганда, уларнинг моддий ишлаб чиқариш соҳасидаги иштироки оз сонли миллатлар орасида энг юқоридир. Бас, шундай экан, қандайдир камситиш, қисувга олиш ҳақида гапириш ўтакетган одобсизликдир. Мен тиббиёт фанлари номзодиман, бутун умримни илмий ишга бағишладим, ўзбек тилини яхши биламан, Ўзбекистоннинг тарихи ва маданиятини ардоқлайман. Кўпгина немислар Республиканинг равнақига катта ҳисса қўшдилар. Улар орасида фан докторлари, йирик корхоналарнинг раҳбарлари бор. Ўзбекистондагина эмас, чет элларда ҳам жуда машҳур бўлган баъзи кишиларнинг номларини айтиб ўтмоқчиман. Табиёт фанлари доктори профессор Геннадий Гиммельфарб, биофизик, профессор Альберт Гагельганс, «Компрессор» заводининг бош директори Владимир Фрошгейзер шулар жумласига киради. Уларнинг ҳаммаси Ўзбекистон немисларининг «Видергебурт» маданият жамиятининг фаол аъзоларидир.

Бу марказ жамоат бирлашмалари тўғрисидаги республика қонуни қабул этилгандан кейин тузилди. Неча ўн йиллик забунликдан сўнг немислар халқ сифатида ўз зурриётини сақлаб қолиш ва ривожлантириш, тили, маданияти, анъаналари ва динини тиклаш, ўзининг фуқаролик ва сиёсий ҳуқуқларини ҳимоя қилиш имконини олдилар. «Видергебурт» маданият маркази мана шу масалаларнинг ҳаммаси билан шуғулланмоқда. Шу қадар қисқа вақт ичида барча муаммоларни ҳал этишнинг иложи йўқлиги табиий. Шундай бўлса-да, ҳозиргача анча-мунча иш қилинди. Диндорларнинг Тошкент марказидаги Лютеран кирхасида ибодат қила олиши энг жиддий ижобий ўзгаришлардан бири бўлди. Ҳозирча бизга немислар қурган ибодатхона ҳафтасига икки марта бериб турилибди. Аммо ҳозир уни тўла-тўкис қавмларга топшириш масаласи кўриб чиқилмоқда.

«Видергебурт» жамияти бошқарувининг яна бир аъзоси, руҳоний Константин Гренцнинг фикрига қулоқ беринг: «Мен Тошкентда уч йилдан бери яшаяпман. Ҳеч муболағасиз бу шаҳарнинг бетакрор руҳи, ўзига хос шак-шамойили бор. Байналмилаллик унинг энг яхши хислатидир. Мен ўз ваъзларимда Президент Каримовни доимо дуо қиламан, у вазмин ва доно сиёсат ўтказувчи улуғ раҳбардир. Қадимий Ўзбекистондаги тинчлик ва барқарорлик, аввало, унинг хизматидир. Мен қавмларга доимо бир гапни айтаман: сабр қилинглар, бошингизни оғритманглар, ўрганиб қолган жойингизни тарк этманглар. Бу ер — сизнинг ватанингиз, унинг келажаги буюк, дейман. Уларга бир мисолни айтиб бераман. Ғазалкентдан Германияга кетган бир кишидан яқинда хат олдим. У мармар конида ишлар, мўъжазгина уйи, серҳосил токзори бор эди, булар билан фахрланарди. Аммо бировларнинг гапига кириб кетиб қолди. У бундай деб ёзибди: «Мен Ўзбекистонни, жонажон Ғазалкентни ҳеч унута олмайман. Бу ерда — бегонаман. Бундан кейин қандай яшашимни билмайман...». Бу гапга нима деса бўлади?... Албатта, муаммолар кўп. Аммо одамлар менинг ваъзларимни эшитиб таскин топмоқда. Ибодатга доимо юзлаб киши келиб турибди. Одамлар худога интилмоқдалар, ўзлари ибодат қилаётган диннинг моҳиятини билиб олишга ҳаракат қилмоқдалар. Энди уларга ҳеч ким халақит бермайди,

Ҳа, такрор айтаман — немис миллатини тиклаш учун кўп иш қилинди. Аммо муаммолар ҳам анчагина. Ўзбекистон немисларининг қарийб етмиш фоизи она тилини билмайди. Тобора бошқа миллатлар билан қоришиб кетмоқда. Баъзилар Германияга кўчмоқда. Аммо барча немислар Ўзбекистонни тарк этади, деб ҳисоблаш соддадилликдир. Бу ерлик немисларнинг кўплари учун Ўзбекистон она ватан бўлиб қолган ва улар шу ватанга содиқ бўладилар. Бу соҳада немисларга ижтимоий-иқтисодий ёрдам беришга оид махсус Ўзбекистон — Германия давлатлараро дастури ишлаб чиқилса, соз бўлур эди. Чунки Германия ҳукумати бизни икки мустақил давлатни боғловчи ишончли кўприк деб ҳисобламоқда. Шу кўприкдаги «қатнов» эса кун сайин жадаллашмоқда. Ҳозир Германия Ўзбекистоннинг Европадаги энг катта ҳамкоридир. Бизда қирқтага яқин йирик қўшма корхона ишлаб турибди. Улар тобора кўпайиб бориши шубҳасиз. Бу эса назаримда, Ўзбекистон немислари фаровонлигининг умидбахш кафолатидир.

Кичик бир мақолада Ўзбекистонда яшовчи ўн минглаб немисларнинг турмушини тасвирлаб беришнинг иложи йўқ. Бизнинг мураккаб давримизда улар ҳам Республикадаги ўзбеклар, руслар, қозоқлар, татарлар, бошқа ҳамма миллат намояндалари каби қийинчилик кўрмоқдалар. Шу сабабли жаноб Вижутович кабиларнинг «ҳақиқатни очиш»га уринишлари фойда эмас, фақат зиён етказади. Юртимизда вужудга келаётган муаммоларни ўзимиз бартараф этишимизга имкон беринг. Яхшиси, Россия немисларига эътиборни қаратинг, уларнинг ҳал этилмаган муаммолари бошларидан ошиб ётибди.

Хуллас, Президент Каримовнинг Германияга қиладиган ташрифи аҳамиятини пасайтириш, унинг муваффақиятли ўтишига ҳалал етказиш учун сохта демократлар қанчалик уринишмасин, уларга айтадиган гапимиз шуки, ҳамма уринишларингиз беҳуда. Икки мамлакат шубҳали сиёсий воситачиларга муҳтож эмас. Буни уқиб оладиган пайт аллақачон келган.

Теодор ЕКЕЛЬ,
Ўзбекистон немислари Тошкент «Видергебурт» маданият марказининг раиси.

** Наврўз нашидаси*

«ЮЛДУЗ»ДАГИ ТАНТАНА

ШАҲРИМИЗДАГИ «Юлдуз» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасида ҳам Наврўз байрами нишонланди. Бирлашма ҳовлисига кираверишда карнай-сурнай наволари атрофдагиларни байрамга чорлади. Чиройли, дид билан безатилган корхона ҳовлиси, дастурхонга тортилган ноз-неъматлар, турли хил пишириқлар, ичимликлар, онахонларнинг туни билан мижжа қоқмай пиширган сумалаклари байрамга ўзгача файз бағишлаб турибди.

Байрамга атаб корхона касаба уюшмасининг ташаббуси билан ҳаваскорлик кўриги ўтказилди. Ғолибларга саҳна асари учун 1-ўринга — 20 минг, 2-ўринга — 15 минг ва 3-ўринга — 10 минг сўм, яккахон ижрочиларга 1-ўрин учун 10 минг, 2-ўрин учун 5 минг ва 3-ўрин учун 3 минг сўм миқдорида пул мукофоти берилди.

Давранқ олиб борувчи йиғилган меҳмонларни «Наврўз» байрами билан муборакбод этгандан сўнг ҳаваскорлик кўриги қатнашчилари ўз чиқишларидан парчалар намойиш этдилар. «Совчи», «Афандининг беш хотини» каби саҳналар меҳмонлар томонидан қизиқиш билан кутиб олинди. Арабча ва ҳиндча рақслар ижро этилди.

Байрамда фақатгина ҳаваскорларнинг чиқишлари билангина чегараланиб қолинмади. Балки унда хизмат кўрсатган «Баҳор» рақс ансамбли хонандаси ва раққосаси Ўзбекистон халқ артистлари Хайрулла Лутфуллаев, Маъмура Эргашева, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистлардан Эркин Комилов, Ёдгор Саъдиевлар ҳам иштирок этишди.

Шаҳло ФАЙЗИЕВА.

СУРАТЛАРДА: байрамдан лавҳалар.

Фахриддин Умурзоқов суратлари.

ЎЗИГА ХОС ТАРЗДА

ШАЙХОНТОҲУР туманидаги Самарқанд Дарбоза маҳалласида Наврўз шодиёналари ўзига хос тарзда ташкил этилди. Маҳалла гузари катта тўйхонани эслатарди. Бу ерга ташриф буюраётган маҳалла аҳли карнай-сурнай, ноғораю чилдирмалар садоси билан кутиб олинди.

Маҳалла оқсоқоли Халил ака Набиев шодиёнани очар экан шундай деди:

— Бугунги кунда мустақил юртда яшаётганимиз учун ота-боболаримиз руҳи олдида умрбод қарздормиз. Айём арафасида Улуғ Ватан урушида ҳалок бўлган маҳалладошларимиз хотирасига қўйилган ёдгорликни очишга рухсат берасизлар.

У ёдгорлик устига ташланган лентани қирқади. Ҳозир бўлганлар ҳалок бўлганларни эслаб бир дам сукут сақладилар. Шундан сўнг бошланиб кетган тантаналарда Алишер Навоий номидаги маданият уйи ҳаваскорлари ҳамда 13-мактаб ўқувчиларидан иборат ёшлар дастаси хизмат кўрсатишди. Маҳаллада яшаётган ўн нафар одобли, аъло баҳоларга ўқиётган болаларга Ўзбекистон — Америка қўшма корхонаси томонидан велосипед совға қилинди. Бек ЛТД ширкати эса Афғонистонда бўлган йигитлар ҳамда уруш қатнашчиларига ўз маҳсулотларидан тақдим этди.

Байрам дастурхонига Наврўз таоми — сумалак, турли хил пишириқлар, сомса, варақи, чучвара, кўк сомсалар тортилди.

Шомаҳмуд ШОБИЛОЛОВ.

СУРАТЛАРДА: шодиёналардан лавҳалар.

Равиль Альбеков суратлари.

МАҚСАД—ЙЎЛОВЧИЛАРГА ҚУЛАЙЛИК ЯРАТИШ

Таътил мавсуми — ёз фасли яқинлашиб келмоқда. Бу даврда йўловчи қатнови ортиши, транспорт чиптаси сотувчиларининг қўли-қўлига тегмай қолиши ҳаммага аён. Боз устига, ҳозир йўловчи ташишнинг асосий оғирлиги темирйўлчилар зиммасига тушмоқда. Сабаби — йўл ҳақи самолёт ва автобусдагига нисбатан бирмунча арзон. Шундай экан, Тошкент шоҳбекатида йўловчиларга қулайлик яратиш соҳасида қандай ишлар амалга оширилмоқда?

Олдиндан чипта сотиш кассалари мудири Ҳожиниса Тўлаганова бу ҳақда шундай деди:

— Бозор иқтисодиётига ўтиш шароитида маълум қийинчиликларга дуч келган йўловчиларни ранжитмаслик учун барча имкониятларни ишга солмоқдамиз, — деди Ҳожиниса опа.— Ҳозир кунига ўртача беш мингтага яқин чипта сотилади. Навбат кутувчилар бўлса-да, илгаригидек тўс-тўполон йўқ. 20 та касса тинимсиз ишлаб турибди.

Йўловчиларга қулайлик яратиш мақсадида метронинг «Улуғбек» ва «Машинасозлар» бекатида, «Фотон», «Тошкент трактор заводи» каби йирик ишлаб чиқариш корхоналарида олдиндан чипта сотиш кассалари очилди. Олис сафарга чиқувчиларнинг қимматли вақтини тежаш учун Сибирь йўналишига 15 кун аввал чипта сотиладиган 5 та касса очдик. Тез орада улар «Терминал» электрон-ҳисоблаш машиналари билан таъминланади. Жанубий йўналиш бўйича ҳам ана шундай қўшимча кассалар очиш ниятимиз бор.

Яна бир янгилик: «Тошкент — Бухоро» ва «Тошкент — Китоб» йўналишидаги поездлар учун тижорат кассалари ҳам ишлаб турибди. Тўғри, бу ерда сотиладиган чипталарнинг нархи бирмунча қиммат. Аммо ана шундай чипта билан чиқиладиган вагонларда йўловчиларга қўшимча қулайликлар яратилган.

Куни кеча валютага чипта сотувчи касса ҳам иш бошлади. Бу ерда ҳозирча Хитой Халқ Республикасининг Урумчи шаҳрига қатновчи йўловчиларга хизмат кўрсатилмоқда. Ҳадемай, бошқа хорижий мамлакатларга борувчилар ҳам ушбу касса хизматидан баҳраманд бўлади. Мақсадимиз — йўловчиларга қулайлик яратиш.

Бахтиёр МАНСУРОВ.

Алломага бағишланади

ЎЗБЕК киносанъаткорлари қардош республикалардаги ҳамкасблари билан ижодий ҳамкорликда қатор экран асарларини яратиб, томошабинларга тақдим этиб келмоқдалар. Жумладан, Россия Федерацияси кино усталари билан ижодий алоқалар натижаси ўлароқ ҳам анчагина бадиий ва ҳужжатли фильмлар юзага келди.

Навбатдаги ҳамкорлик фильми эса Санкт-петербурглик санъаткорлар билан биргаликда тасвирга тушириладиган бўлди. Шу мақсадда ўзбек ва рус киноижодкорлари ўртасида яқинда ўзаро шартнома тузилди. Ўрта Осиё заминидан етишиб чиққан улуғ аллома ва мунажжим Мирзо Улуғбекка бағишланган бу ҳужжатли фильмни суратга олиш жараёнида машҳур илм-фан намояндаси ҳаёти ва ижодига доир тарихий материаллардан ҳам кенг фойдаланишади.

Ушбу тарихий фильм Мирзо Улуғбек таваллудининг шонли 600 йиллик юбилейига яхши совға бўлади.

Акбар АЛИЕВ.

** Ажаб савдолар*

ХИЗМАТ ҲАҚИ НЕЧА СЎМ?

ЮНУСОБОД туманидаги 4-автодормехбаза директори Т. Ишдавлатов билан бўлган бир неча бор учрашувимдан кейин қўлимга қалам олдим. Яхшиси гапни бошидан бошлай қолай.

Ахлат ўрамизни тозалаш учун битта машина зарур бўлиб қолди. Сўраб-суриштирсам бундай хизматни тумандаги автодормехбаза ходимлари бажаришларини айтишди. Шу мақсадда эрталаб ўша жойга йўл олдим.

Бошлиқ ҳузурига кириб мақсадимни айтдим. Т. Ишдавлатов арзимни тинглай туриб бундай хизмат учун 4500 сўм тўлашим лозимлигини айтди.

— Жуда қимматку, — дедим эътироз билдириб.

— Қиммат бўлса техникани бошқа жойдан топасиз. Мен бу нархни ўзимча ўйлаб топаётганим йўқ, давлат тарифи бўйича айтаяпман, — дея Ишдавлатов юзини тескари бурди.

Бошқа сўзга ўрин йўқ эди. Бошлиқ ҳузуридан бўшашиб чиқдим. Энди кимга мурожаат қилсам экан, деган хаёлда бир-икки танишбилишларга сўз қотсам улар Юнусобод тумани автомобиль йўл назорати бошқармаси бошлиғи Ботир Ортиқхўжаевнинг (чунки у киши ободонлаштириш ишлари бўйича туман ҳокимининг муовини ҳам ҳисобланаркан-лар) номини айтишди.

Эртасига у кишининг қабулига бориб, бўлган воқеани тушунтирдим.

— Ҳозир шунақа давр ука, ҳаммаёқ қимматчилик. Ёнилғи нархи баланд бўлгандан кейин хизмат кўрсатадиган машинанинг ҳам суммаси ортган бўлиши мумкин. Лекин мен сиз айтган иш бўйича қанча ҳақ тўланишини аниқ билмайман, — дедилар.

— Аниғини ҳисоб-китоб бўлимидан билсак бўлмасмикин?

— Бизнинг ҳисобчида бунақа юмуш ҳисоби бўлмаса керак, — жавоб берди Ортиқхўжаев.

Шу орада у киши Ишдавлатовга қўнғироқ қилиб шахсан гаплашмоқчи бўлдилар. Афсуски бир неча бор уринишларига қарамай телефон банд бўлаверди. Шу чоқ хонага ўрта ёшлардаги бир аёл кирди. Қарангки, у шу корхонанинг бош ҳисобчиси экан. Аёлга мурожаат қилсак у қўлидаги қоғозлардан бирини қидириб топди-да унга кўз югуртира туриб бундай хизмат учун бир соатли ҳақ 332 сўм туришини айтиб, мушкулимизни осон қилди. Ортиқхўжаев менга кулиб:

— Ана ука, энди Ишдавлатов ҳузурига бориб шу гапни айтсангиз ишингиз битади-қўяди, — деди.

Яна 4-автодормехбазага бордим. Бошлиқ олдига кириб бўлган воқеани тушунтирдим. Ишдавлатов арзимни тинглай туриб: «Сиз қанақа одамсиз ўзи ахир? Мен сизга машинанинг бир кунлик хизмат ҳақини айтган эдим-ку», деди ўшқириб.

Ҳисоблаб чиқсак мен айтган хизмат учун ҳаммаси бўлиб икки соат вақт кетар экан. Мендан шу муддат учун ҳақ олишларини талаб қилганимда бошлиқ:

— Қизиқ экансизку, мен икки соатдан кейин машинани бошимга ураманми, — деди тутоқиб. — У ҳолда ҳам, бу ҳолда ҳам машинанинг кечгача вақти ўтади.

Хуллас, узоқ тортишувдан сўнг бошлиқ ҳисобчини чақириб мендан хизмат учун 1 минг 216 сўм олишни айтди. Шунисига ҳам рози бўлиб пулни тўладим. Кассирдан сўрасам машина эрталаб уйимга келишини айтди. Кечгача пойладим. Бироқ машина келмади. Орадан икки кунни ўтказиб яна ўша идорага бордим. У ердагилар менга тўғридан-тўғри ҳайдовчига учрашишимни айтишди. Менинг хизматим учун белгиланган ҳайдовчи билан юзма-юз бўлганимда у йўл варақасини олиб: «Тўғри, сизнинг юмушингиз учун менга варақа ёзиб беришди. Аммо машина носоз бўлгани учун 3—4 кун кечикдим. Энди эртага албатта бораман», деди мени ишонтириб. Афсус эртасига ҳам у келмади. Хуллас бир ҳафтадан кейин мен йўғимда келиб ишни алдам-қалдам битириб кетибди. Юмушим битди, аммо...

Арзимаган иш учун ўн кунлик вақтим бекор кетгани менга алам қилди. Юқоридаги корхонага бошқа иши тушганларнинг бошига ҳам шундай савдолар тушмасин, унинг раҳбарлари бундан тегишли хулоса чиқариб олсинлар, деган мақсадда бор гапни «Оқшом»га ёзиб юборишга аҳд қилдим.

Маҳмуд АЛИМОВ,
ўқитувчи.

** Келажагимиз—мактабда*

КЎЗЛАНГАН НАТИЖАГА ЭРИШИЛМОҚДА

Комила Абдураимова пойтахтимиздаги Садриддин Айний номли 84-ўрта мактабнинг тил ва адабиёт ўқитувчиси. Айни чоғда шу билим ўчоғи директорининг тарбиявий ишлар бўйича ўринбосари, мактабларда «Одобнома» дарсларини ўтишни йўлга қўйиш ташаббускорларидан биридир. Жамоатчи мухбиримиз унинг иш тажрибаси хусусида муаллима билан суҳбатлашди.

— Комилахон, сиз мутахассис-педагог сифатида ўзингиз ишлаётган мактабда «Одобнома» дарсини ўтишни йўлга қўйиш ғояси қандай туғилганлиги ҳақида гапириб берсангиз.

— Эсимда, 1990 йилнинг февралида Тошкент шаҳар ўқитувчилар малакасини ошириш институтида «Миллий урф-одатларни қайтадан тиклаш» мавзуида ўтказилган анжуман кўпдан бери ўйлаб юрган ўй, режаларимга қанот бағишлади. Ўша кенгашда ўзимга ўхшаш мактаб директорларининг тарбиявий ишлар бўйича ўринбосарлари, ўқитувчилар ҳузурида сўзга чиқар эканман, мактабларда барча фанлар қатори «Одобнома» дарсини ўтишни таклиф қилдим. Бу таклифим йиғилиш аҳлига маъқул бўлди. Ана шу тариқа Шайхонтоҳур туман халқ таълими бўлимидагиларнинг маслаҳатига биноан мактабларнинг 1-синфидан то 11-синфигача ўтилиши лозим бўлган «Одобнома» дарсларининг бир ўқув йилига мўлжалланган режасини тузишга киришдим. Бу ўринда Ўзбекистон Республикаси халқ таълими вазирлиги услубиёт маркази билан ҳамкорликда «Наврўз—тарбия воситаси» услубий китобчасини нашрга тайёрлаганим ҳам катта ёрдам берди. Шў китобчадан ўзбек миллий маданияти, урф-одати, меҳр-шафқати, қадимий қадриятларимизга оид кўпгина ривоят, лапар, мақол ва ҳикматли сўзлардан унумли фойдаланишга ҳаракат қилдим. Бундан ташқари, «Одобнома» режасини тузиш жараёнида Юсуф Хос Ҳожибнинг «Қутадғу билик», Алишер Навоийнинг «Ҳайратул аброр» асари ва бошқа ҳаётий манбалардан фойдаландим. «Одобнома» режаси шу тариқа майдонга келди.

— Маълумки, ҳозирча «Одобнома» бўйича яхлит, мукаммал дарслик йўқ. Ҳамон шундай экан, сиз дарсларни қай тариқа ўтяпсиз?

Бошқа ўқитувчилар-чи? Республикамиздаги касбдошларингизга бу борада қандай маслаҳатлар берган бўлардингиз?

— 1991-1992 ўқув йилидан бошлаб мактабимизда «Одобнома» ҳам бошқа фанлар қатори ўқитила бошланди. Ўзим 8-«В» синфида илк марта «Одобнома» дарсига кирганим худди кечагидек ёдимда. Бунда мен даставвал ўқувчиларга умуман одоб нималиги хусусида қисқача тушунча бердим-да, «Меҳр ва мурувват» мавзуидаги биринчи дарсни ўтишга киришдим. Ўқувчиларга инсоний, самимий муносабат, одамлар ўртасида яхшилик, алоқаларини ўрнатиш, қариндош-уруғларига меҳр-мурувват кўрсатиш ҳақида гапирдим. Бундай эзгу туйғулар ҳар бир кишида ёшликдан, оилада бошланиши лозимлигини уқтирдим. Худди шу синфда кейинги дарсим «Дўстлик ва ўртоқлик» мавзусига бағишланди. Мактабимизда турли синфларда «Одобнома» дарсларини кўнгилдагидек ўтишда, ўқувчиларни кўҳна урф-одатларимизга меҳр-муҳаббат руҳида тарбиялашда Салтанат Худойбердиева, Саодатхон Яхшибоева, Фотимахон Исоқова, Ойнисахон Қосимова сингари фидойи ўқитувчиларимизнинг хизматлари катта бўлмоқда. Биз дарсларни пишиқ-пухта ўтиш, ҳар бир мавзуни ўқувчилар онгига чуқур сингдиришда вақтли матбуотда тез-тез чиқиб турадиган ахлоқ-одобга оид мақолалардан, ҳадислардан, ҳаётий воқеалардан ўринли фойдаланамиз. Айни пайтда ўқувчиларни вақти-вақти билан табиат қўйнига олиб чиқамиз. Улар иштирокида қариялар уйи, етимхоналар, шифохоналарга экскурсиялар уюштириб турамиз. Бундай тадбирларимиз ҳам «Одобнома» дарсларида кўзланган натижага эришишда муҳим омил бўлиб хизмат қилмоқда.

Музаффар ТУРОБОВ
суҳбатлашди.

СИҲАТ-САЛОМАТЛИК

- ИБРАТ ОЛСА АРЗИЙДИ
- ИЗЛАНИШ МЕВАЛАРИ
- АЖОЙИБ ДАРМОНДОРИ

* *Соғлом авлод учун*

ОНАЛАР МАМНУН

ШАҲРИМИЗДАГИ 3-туғруқхона ходимларининг хизматидан Собир Раҳимов ҳамда Шайхонтоҳур туманлари аҳолиси мамнун бўлмоқда. Оналар ва болалар саломатлигини сақлашни ўзларининг асосий вазифаси, деб билган шифокор ва ҳамширалар мавжуд имкониятдан самарали фойдаланмоқдалар. Айни пайтда туғруқхонадаги олтита даволаниш, иккита туғруқ бўлинмалари мавжуд. Диққатга сазовор томони шундаки, «Аёллар маслаҳатхонаси» бўлими ҳам шу ернинг ўзида. Бу аёлларнинг даволанишлари, касалликларни тажрибахоналарда текшириш учун жуда қулайдир.

Биргина шу бўлимнинг ўзида ўндан ортиқ малакали шифокорлар хизмат қилишади. Ҳар бир ҳамшира ўз ҳудудидаги аёлларни рўйхатга олади. Шунингдек, аёлларда учрайдиган ўсма касаллигининг олдини олиш учун бир йилда икки марта тиббий кўрикдан ўтказади.

Маълумки, ҳозир аёлларга, айниқса, камқон аёлларга бепул дори-дармонлар шу ернинг дорихонасида шифокорлар кўрсатмасига биноан берилади. Бўлимга қарашли тўртта асосий ҳудудда бўлғуси оналар ўртасида тушунтириш ишлари олиб борилиб, турли касалликлар бўйича маърузалар ўқилмоқда. Бўлимнинг ўзида аёлларга терапевт, кўз, қулоқ, бурун, томоқ, тиш шифокорлари ҳам хизмат кўрсатади.

Туғруқхонанинг барча бўлимлари энг замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган. Шифокорлар ўз ишларига жуда масъулиятли. Бу ерда бир кеча-кундузда олтита шифокор ва бир нафар юқори тоифадаги мутахассис навбатчилик қилади.

Туғруқхонада дори-дармонларга, танага дори юборилувчи игналарга муҳтожлик сезилмайди. Кунига бериладиган уч маҳал иссиқ овқатларнинг сифати талаб даражасида. Туғруқхонадаги интизом, тозалик, овқатларнинг сифати ва бошқа масъулиятли юмушларни шифохона бош шифокори Холида Мирраҳматованинг ўзи назорат қилиб боради.

Ҳафтанинг ҳар пайшанбасида шифокорлар қилинган ишлари бўйича ҳисоб берадилар.

Туғилган чақалоқлар ва уларнинг оналарига алоҳида эътибор берилади. Турли хил қувват берувчи дармон дорилар вақтида берилади. Тўла тиббий кўрикдан ўтган она-болаларнинг саломатлиги меъёридагидек бўлса, 5—6 кундан сўнг уйига жўнатилади.

— Туғруқхонамизда аёллар учун ҳамма шарт-шароитлар яратилган, — дейди биз билан суҳбатда малакали шифокор Муқаддам Толибжонова. — Биз она бўлиш арафасида турган аёлларга «Оналар мактаби»да маърузалар ўқитамиз. Унда ҳомиладорлик пайтида аёлларга нималарга эътибор бериш керак, фарзанд кўргандан кейин унинг парвариши жараёнида оналарнинг вазифаларини тушунтирамиз. Аёлларимиз бизнинг маслаҳатларга амал қилишади.

Оналар ва болаларнинг саломатлиги йўлида чин дилдан меҳнат қилаётган қўли енгил шифокорлар Клара Алматова, Лев Братанов, Севара Икромова, Евгений Погасян, Гулбаҳор Файзуллаевадан бу ерда фарзанд кўриб кетаётган, соғлигини тиклаётган аёллар миннатдор бўлмоқдалар.

Назира СОДИҚОВА.

СУРАТЛАРДА: шифокор Г. Аҳмаджонова (чапда) ҳамда акушер В. Грнчухина

бўлажак онага маслаҳат беришмоқда; туғруқхона болалар бўлими ходимлари (чапдан ўнгга) Т. Горбунова, Д. Толипова, М. Олимхўжаевалар.

Солиҳ Зоир суратлари.

* *Тиббиёт муассасаларида*

ФОЙДАГА КОН НОРДОН ҚАТИҚ

БОЛАЛАР овқатланишини тўғри ташкил этиш масаласи ҳозирги кунда фақат соғлиқни сақлаш ходимлари олдидаги муаммо бўлибгина қолмай, балки ҳамманинг диққат-эътиборидадир. Чунки болалар касалликларининг кўплиги нимжон ва касалманд болаларнинг аҳволи кўп жиҳатдан кундалик овқатланишнинг нотўғрилигига бориб тақалмоқда. Республикамизда ўтказилган кўпгина илмий тадқиқотлар натижасига кўра болалар кундалик овқатида юқори сифатли оқсилнинг етишмаслиги, айниқса, чорва маҳсулотларидаги оқсил овқатланиш меъёрига нисбатан икки марта камлиги аниқланган.

Шуларни назарда тутиб, Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигига қарашли болалар касалликлари илмий-тадқиқот институти болалар овқатланиши тажрибахонасида кўп йиллар давомида болаларга мўлжаллаб янги, оқсилга бой озиқ-овқат маҳсулотларини яратиш ва ҳаётга татбиқ қилиш борасида самарали ишлар олиб борилди ва изланишлар давом этмоқда. Янги, юқори сифатли болалар маҳсулотларини яратишдан мақсад соғлом ва бемор болалар овқатидаги камчиликларни бартараф этиш, иложи борича болаларнинг озиқ моддаларига бўлган эҳтиёжини қондириш, шунингдек парҳез овқатланишни уюштиришда улардан мақсадли фойдаланишдир.

Ҳаммамизга маълумки, кундалик овқатда сут маҳсулотлари ва нон катта ўрин тутади. Шунинг учун биз болаларга мўлжаллаб «Ором-2» ва «Ором-3» нордон қатиқ маҳсулотларини ишлаб чиқардик. Бизга қадар Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясига қарашли Микробиология институти ходимлари томонидан «Ором-1» яратилган бўлиб, бу маҳсулот ўзимизнинг оддий уй қатиғидир. Унинг томизғиси таркибидаги ачитувчи сут микроблари Ўзбекистон шароитига мослашган бўлиб, анчагина фойдали хусусиятларга эга экан. Аввало улар сут таркибидаги оқсилларни яхши ҳазм бўладиган даражагача парчалар, ферментлар фаоллигини оширар экан. Шунингдек бу микроблар кичик ичагидаги кераксиз чиритувчи ва касал чақирувчи микробларга қарши курашувчи омилдир.

Бизлар ҳам уларни ҳисобга олиб, Микробиология институти ходимлари билан ҳамкорликда «Ором-2» болалар қатиғини ишлаб чиқардик. Бу маҳсулотни тайёрлашда сут ўрнига юқори оқсилли сут аралашмаси — энпит ишлатилади, яъни қуруқ оқсилли энпит олдин сув ёрдамида эритилиб, сут ҳолига келтирилади ва 36-37 даража ҳароратда «Ором»га мўлжалланган томизғи ёрдамида ивитилади.

Бундай усулда тайёрланган «Ором-2» маҳсулотида оддий болалар қатиғига нисбатан оқсил маҳсулотининг миқдори 2,5-3 маротаба юқори бўлиб, аминокислоталар таркиби ҳам яхшиланади. Шунингдек, янги маҳсулотда ўта тўйинмаган ёғ кислоталари моддаси бўлиб, у болалар учун ниҳоятда зарурдир. «Ором-2» дармондори ва минерал моддаларга бой бўлиб, болалар эҳтиёжини қондиришда катта роль ўйнайди. Қатиқ ҳосил қилувчи микробларнинг ривожланиши натижасида «Ором-2»да енгил ҳазм бўлувчи оқсиллар — пептидлар ва аминокислоталар тўпланади. Шунингдек ачиш жараёнида турли органик кислоталар миқдори кўпаяди, улар эса ўз навбатида болалар ошқозон-ичак фаолиятини яхшилашда, овқатнинг яхши ҳазм бўлишини таъминлайди.

Кейинги пайтда институтимизда болалар овқатланиши тажрибахонасида «Ором-3» маҳсулотини яратиш устида иш олиб борилмоқда. Бу маҳсулот асосан янги туғилган гўдаклар учун мўлжалланган бўлиб, унинг асосида «Малютка» сут аралашмаси ётади. У институт сут ошхонасида тайёрланиб, чала туғилган болаларда синаб кўрилмоқда.

Янги маҳсулотлардан кейингиси — болалар кулчасидир. Бу нон ўзимизнинг тандир нон асосида бўлиб, 10-15 фоиз оқсилли энпит ва ўсимлик ёғи қўшилиб тайёрланади. Болалар кулчаси оддий буғдой нонидан таркибида оқсил моддасининг кўплиги билан ажралиб туради.

Институтимизда яратилган озиқ-овқат маҳсулотлардан кейингиси сариқ касаллигидан сўнг парҳез овқатланишда ишлатишга мўлжалланган болалар консерваларидир. Буларга оқсилли олма ва қовоқ пюреси, ўсимлик мойи ва С дармондориси қўшиб тайёрланган «Райҳон», «Парҳез» салатлари ҳамда олма ва қовоқ шарбатлари киради.

Кўпчиликка маълумки, ҳудудимизда болалар ўртасида сариқ касаллиги кўп тарқалган ва парҳезга аҳамият бермаслиги натижасида касаллик сурункали гепатитга ўтиб кетади. Тузала бошлаган бола танаси учун юқори сифатли оқсил, ўта тўйинмаган ёғ кислоталарига бой ўсимлик мойи ва дармондорили маҳсулотлар ниҳоятда зарурдир. Бунга мунтазам эришиш қийин бўлгани учун биз Одесса болалар консервасини тайёрлаш илмий-саноат бирлашмаси мутахассислари билан ҳамкорликда Янгийўл консерва заводида янги болалар консерваларининг тайёрланиш технологиясини ишлаб чиқдик. Клиник текширишларни гепатология бўлимида ва Тошкент минерал суви сиҳатгоҳида олиб бориб, яхши натижаларга эришдик. Бу маҳсулотлардан ҳозир заводда фақат оқсилли олма ва қовоқ пюреси ишлаб чиқарилмоқда.

Шоанвар ШОМУҲАМЕДОВ,
Тошкент шифокорлар малакасини ошириш институти доценти.

Данил НИЕЗОВ,
тиббиёт фанлари номзоди.

Ортиқча вазн

ТЕННЕССИ штатининг бир шаҳридаги иккита университетга мансуб тадқиқотчилар америкалик ёш болалар орасида семизлар сони кўпайиб бораётганлигини айтишган. Улар берган маълумотга қараганда Америкадаги ёш болаларнинг 25 фоизи вазни ҳаддан ташқари оғирдир. Олимлар семиз болалар сонининг кўпайишига телевидениени сабаб қилиб кўрсатмоқдалар.

Олимлар олиб борган тадқиқотлар ҳақида Америкада чиқадиган ойлик тиббий журналда ҳам маълумот берилган.

Олимлар жуда юқори вазнли 15 та бола билан нормал вазндаги 16 та ёш бола устида кузатув ўтказганлар. Болалар 8—12 ёшлар орасида бўлган. Улар телевидение дастури томоша қилаётган пайтида метаболизмдаги ўзгаришлар кузатилган. Бунда вужуд қанча куч-қувват сарфлаганлиги аниқланган. Оз куч-қувват сарфлаган кишилар умуман оғир вазнли ҳисобланади.

Тадқиқотлар натижасига қараганда ёш болалар телевизор томоша қилган вақтда ҳатто уйқудаги пайтдан ҳам камроқ куч сарфлашади. Олимларнинг айтишларича, америкалик ёш болалардан кўплари телевизор томоша қилаётган вақтларида ёғлиқ нарсалар истеъмол қилишади.

Олдинроқ олиб борилган кузатувлардан маълум бўлишича эса 6—11 ёшдаги америкалик болалар ҳафтада тахминан 26 соатлаб телевизор олдида вақт ўтказган.

* *Шифобахш ўсимликлар*

«МЕНДАН КЕЙИН ЎРНИМНИ САРИМСОҚ ПИЁЗ БОСГУСИДИР»

ДЕГАН ЭДИ БУЮК ТАБИБ АБУ АЛИ ИБН СИНО

САРИМСОҚ кўп йиллик, пиёзбошиси кўп бўлаклик, бўйи 30-60 сантиметрга етадиган ўтсимон ўсимлик. Пояси тик ўсувчи, цилиндрсимон, барги чизиқсимон, ясси ўткир учли. Гуллари майда, оқ, яшил, оддий соябонга тўпланган. Меваси кўсак, ёз ойларида гуллайди. Саримсоқ пиёзбошиси таркибида нохуш ҳидли эфир мойи, олтингугуртнинг тўйинмаган органик бирикмаси — амилпронил дисульфид, фитонцид, дармондорилардан А, В, С, қанд, шиллиқ модда, йод, декстрин каби моддалар жо бўлган. Қарийб 5 минг йилдан буён эъзозланиб, халқ табобатида қўлланилиб келинади. У тиш оғриғи, йўтал, кўкрак, меъда хасталигига шифо. Гижжа ҳайдовчи дори сифатида қўлланилган. Буюк табиб Абу Али ибн Сино саримсоқни куйдириб, кулини асалга қориб турли яраларга, темиратки каби тери хасталикларига тавсия этган. Кези келганда айтиш жоиз, Ибн Синодан сўрашибди: «Эй Шайх, Сиздин кейин ўрнингизни босадирғон ким қолгусидир»? Аллома шундай жавоб берибдилар: «Эй азизлар, мендин кейин ўрнимни яккаш саримсоқ пиёз босгусидир». Дарҳақиқат саримсоқ минг бир дардга малҳам, Улуғ Ватан уруши йилларида саримсоқ ярадор жангчиларни қон заҳарланиб ўлишидан асради. Саримсоқдаги эфир мойи қон томирлар ҳаракатини кучайтириши натижасида ёғ безларининг ишлашини фаоллаштиради. Бундан соч ўсиши тезлашади, бошдаги қазғоқ йўқолади. Соч тўкилиши олдини олишда ҳам саримсоқнинг нафи бор. Ундан сочнинг ҳолатига қараб фойдаланилади, жумладан, соч кўп тўкилаётган бўлса, айниқса тепакал характердаги соч тўкилиши бошланишида бир бош саримсоқнинг 2-3 палласини қириб ўтказиладида, ҳосил бўлган бўтқасимон суюқликни бошнинг керакли ерига суртилади. Буни 7-10 кун давомида ҳар куни қайтариб турилади. Янчилган саримсоқ бошда 2 соат тургандан сўнг совун билан ювиб ташланади. Сочни ўстириш ва бошдаги кир кепакни йўқотиш учун ҳафтада бир маротаба бу муолажани бажариб туриш керак. Саримсоқни бош ювишдан икки соат илгари бошга суртиб қўйилади. Соч қуруқ бўлса саримсоқ бўтқасини докадан ўтказиб, унга бироз миқдорда ўсимлик мойи аралаштириб, сўнг бошга суртиш керак. Ёғли сочга мой аралаштириш шарт эмас. Ҳар икки ҳолда ҳам бу муолажани икки-уч ойдан кам қилманг. Акс ҳолда кутилган натижани бермайди. Сочга саримсоқ суртгандан сўнг бошга рўмол ўраманг. Негаки бош териси ачишиши мумкин. Саримсоқ майдалангандан сўнг 300 соатдан кейин ҳам фитонцидлар ажратади. Бошқа сабзавотлар эса майдалангандан сўнг дарров бу хислатини йўқотади. «Қайси мамлакат халқи саримсоқни кўп истеъмол қилса, ўша ерда тинчлик ва бахт ҳукм суради», деб ёзади францийлик Марсель Булхтен. Бу мамлакатда барча масаллиқларга саримсоқ солинади. Испанияда ҳам қадрланади. Ҳатто бу юртда ҳар йили саримсоқ пиёзга бағишланган фестиваль ўтказилиб турилади.

Ўзбекистонда ҳам саримсоқдан фойдаланишга миллий пазандачиликда катта эътибор берилади. Ўзбек ошпазлари турли хил салатлар, шўрва ва суюқ таомларга бу неъматни майда қилиб соладилар. У қайлага ўзига хос маза бағишлайди... Паловни саримсоқ солиб дамлаш кенг тарқалган.

Маълумки, саримсоқнинг ҳиди ўткир. Кўпчилик ўртасида оғиздан унинг ҳиди уфуриб турса, гўёки одобсизлик ҳисобланади. Оғиздан унинг ҳиди келмаслиги учун истеъмол қилгач, кашнич, зира илдизини, қуруқ чойни чайнаш даркор.

Саримсоқнинг шифобахшлик хосияти талайгина. У ўт (сафро) ажратилишини кучайтиради, қон босимини туширади, овқат ҳазм қилишни яхшилайди, иштаҳани очади. Ичакдаги оғриқни қолдиради. Бўғин оғриқларида, юракнинг безовталанишида, паришонхотирликда даво бўлади. Буйракдаги тошни нуратиш хосияти бор. Бунда турп билан истеъмол қилиш керак. Қийин битадиган яраларга наф беради. Сурункали бронхит, сурункали холецистит каби хасталикларда қўлланади. Шу билан бирга, уни пешоб ҳайдовчи, гриппнинг олдини олишда тавсия этилади.

«Аргументи и факти» хабарига кўра, 1971 йили Тибет табобати усулларини тадқиқ этаётган олимлар, «Навқиронлик эликсири»га, унинг қўлланишига оид сиру-асрорларга эга бўлишди. 350 грамм саримсоқни тозалаб, майдаланади. Шундан 200 грамми олиниб, устига 200 грамм 96 фоизли спирт қуйилади, зич ёпилади, қоронғуда, яна 3 кун сақланади. Аралашма томизгич ёрдамида совуқ сутга томдирилади. Шу сутдан 50 граммдан ҳар куни 3 марта таомдан олдин қуйидагича ичилади:

Қабул қилиш кунлари:

	Томчилар миқдори		
	эрталаб:	тушликда:	кечқурун:
1-кун	1	2	3
2-кун	4	5	6
3-кун	7	8	9
4-кун	10	11	12
5-кун	13	14	15
6-кун	15	14	13
7-кун	12	11	10
8-кун	9	8	7
9-кун	6	5	4
10-кун	3	2	1
11-кун	25	25	25

Шу тариқа ҳамма аралашма тамом бўлгунча истеъмол қилинади. Бу муолажа 5 йилдан сўнг такрорланади.

Саримсоқнинг бу спиртдаги аралашмаси танани ёғлардан тозалайди, моддалар алмашувини яхшилайди, қон томирларининг эластиклигини маромига келтиради, миокард инфаркти олдини олади, юрак сиқилишида даво.

Саримсоқ саноат миқёсида ишлаб чиқарилаётган «Аллахол» таблеткасининг таркибий қисмига ҳам киради. Бу дори сурункали гепатит, холецистит хасталикларида қўлланилади. Саримсоқнинг яна бир хислати шуки, қувватбахшдир. Унинг бир килограмми 1330 килокалория беради. Шунинг учун бир қатор сабзавотларни тузлашда ишлатилади. Саримсоқнинг ёввойи ҳолдагиси ҳам бўлади. Лекин ҳанузгача ўрганилмаган, номаълум айрим манбаларда ёзилишича, ёввойиси кучлироқ таъсирга эга экан.

Ҳар бир киши саримсоқ истеъмол қилиши даркор. Уни фойдали экан деб, ҳаддан ташқари кўп истеъмол қилиш ҳам мумкин эмас, сабаби бошни оғритади.

Мирзамир МИРЗАШАРИПОВ,
доришунос.

* *Шахсий фикр*

ДИЛИМИЗ ОҒРИЙДИ

МЕН шаҳримиздаги деярли барча касалхоналарга хос бўлган «фазилат» ҳақида ҳикоя қилмоқчиман. Бир дўстимиз эл оғзига тушган нуфузли касалхоналардан бирига даволангани ётибди. Қабулхонадаги врач билан ҳамширалар жуда яхши кутиб олишибди. У ётадиган бўлим мудири ҳам туппа-тузук муомала қилиб, икки кишилик палаталардан бирига ётқизибди. Тўрт хил ичадиган дори, тўртта хил укол тайинлабди.

Шу куни тушда палата ҳамшираси унга дори бермабди. Беш кунгача шундай бўлаверибди. Бешинчи куни беморлардан бири катта ҳамширага учрашишни маслаҳат берибди. Учрашибди. Катта ҳамшира жеркиб ташлабди:

— Тинчлик берасизларми, йўқми?! Ҳамма палатада ҳамшира бор. Дорини ўша тарқатади. Ўшанга боринг!

— Ахир, беш кундан бери сўраяпман. Унга дори беришмаётган экан.

— Қанақасига беришмайди? Бор дориларни ўзим унга бераяпман. Йўқларини қаёқдан олай? Сизга ёзишган дорилар йўқдир-да. Борларини битта қўймай беряпман.

— Аҳир тўртталови баравариға йўқ бўладими? Ҳамманглар бир жойда туриб, бўлим мудири шунчалик бехабар бўладими?! Нега касалхонада йўқ дорини ёзади?

— Касалхонада йўқ демадим сизга. Менда йўқ дедим.

— Касалхонада бўлса, беринг.

— Менга ақл ўргатманг. Чиқинг бу ердан.

— Хўп чиқаман, бир варақ қоғоз беринг.

— Нима, жаловаться қиласизми?

— Йўқ, илтимос ёзиб, касалхонадан кетаман.

— Бўпти. Бир соатдан кейин келинг. Аптекамизда бўлса, олиб келиб, ўзингизнинг қўлингизга бериб қўяман.

Шундан кейингина дўстимизга тайинланган дориларни берадиган бўлишибди. Лекин ҳар уч кунда катта ҳамширага ялиниб бориши шарт экан. Негаки, у ҳар гал уч кунликкина дори берар экан...

Нега энди айнан катта ҳамшира дори-дармонларга қўмондонлик қилади? Жавоб учун яқин ўтмишимизга назар ташласак, кифоя. Бу иллат ҳамма моддий бойликлар ишлаб топиладиган эмас, балки тақсимланадиган вақтлардан қолган. Ҳамманинг меҳнати эвазига тўпланган бойликларга амалдор тўралар хўжайинлик қилган ўша даврдан қолган. Касалхонадаги дори-дармонлар катта ҳамширанинг ўзиники эмас. У беморларга белгиланган дориларнинг касалхона дорихонасидан олиб, палата ҳамшираларига беради, холос. Шу боис бўлимга берилган дорилар унинг қўлидан ўтади. У бўлса кўпчиликнинг мулки қўлига тушиб қолганидан фойдаланади. Ҳаммани ялинтириб, бир нимали бўлиб қолмоқчи, беморларга беш кунлаб берилмаган дориларни четга пулламоқчи бўлса керак-да...

Кишилар саломатлиги энг катта бойлик эканлигини ҳар лаҳза таъкидлаймиз. Шундай экан, нега ўз гапимизга ўзимиз амал қилмаймиз? Битта ёки иккита шифохонада шу ҳол бўлиб ўтса англашилмовчилик, деб ўзимизга тасалли берсак бўларди. Лекин бу каби ҳодисалар шаҳримиздаги кўпчилик шифохоналарда учрайди-ки, бу қалбимизда оғриқ уйғотади. Шу оғриқ уйғонмаса қани эди!

Эркин ЖАББОРОВ,
уруш ва меҳнат фахрийси.

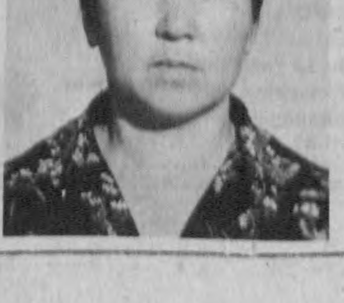

* *Минг бир касб*

УНИ ҲАММА ТАНИЙДИ

МАНЗУРАХОН Юнусова 31 йилдан буён Уста Ширин кўчасидаги 42-дорихонада ҳалол ишлаб келмоқда. У ширинсухан ва одамларга ниҳоятда меҳрибон аёл. Дори истаб келганларни иложи борича ноумид қайтармасликка ҳаракат қилади. Одамларга меҳри баландлиги туфайли уни маҳалла-кўйда ҳамма танийди, ҳурмат қилади. Биз кўп болали аёл Башира Абдуллаева билан Манзура опа ҳақида суҳбатлашдик:

— Кичик ўғлим асаб касаллиги билан оғриб қолди. Шифокорлар ўғлимга турли дориларни ёзиб беришди. Шаҳардаги кўпгина дорихоналарга бориб, уни топа олмадим. Ниҳоят, 42-дорихонага келиб Манзура опага мурожаат қилганимда у, кичик ўғлимга ачиниб кўзига ёш келди. Икки соатдан кейин келишимни айтди. Айтилган вақтда келсам дорини тайёрлаб туришибди. Кувонганимдан кўзимга ёш келди.

Биз Манзурахон ишлаётган дорихона мудири ўринбосари Юнус Баҳромов билан суҳбатлашдик:

— Дарҳақиқат, Манзура опадан одамлар хурсанд бўлганидан бизнинг кўнглимиз ҳам тоғдек кўтарилади. У киши бемор қидириб келган дори агар бизда бўлмаса бошқа дорихоналардаги шогирдларига қўнғироқ қилиб унинг қаерда борлигини айтиб беморни хурсанд қилиб жўнатади.

Манзурахон опа номидан шу пайтга қадар бирор марта бўлса-да шикоят тушган эмас. Она нафақа ёшига етган бўлсалар-да ёшлардек ғайрат билан ишлаб келмоқдалар. Биз ҳам уларга кўпгина беморлар номидан ташаккур изҳор этамиз.

Абдуфаттоҳ ҳожи НАБИХЎЖАЕВ.

* *Билиб қўйган яхши*

БМТ қароргоҳи

БИРЛАШГАН Миллатлар Ташкилоти қароргоҳи Нью-Йорк шаҳрининг энг диққатга сазовор жойидир. Аммо бу қароргоҳни томоша қилиш ҳаммага ҳам насиб қилавермайди. Бунга насиб бўлган сайёҳларга эса турли мамлакатлардан келган 50 нафарча йигит-қизлар 20 га яқин тилда маълумот беришади. Ана ўша ёшлардан бири — Ноҳиб Афғонистондан келган.

Бинонинг деворлари жаҳоншумул бу ташкилот тарихи, вазифалари ва келажакдаги режаларига алоқадор бўлган турли маълумотлар билан безатилган. Бу ёшлар сайёҳларга тушунтириб беришади. Ноҳиб изоҳ бериб борадиган гуруҳ учун биринчи тўхтов ер Нью-Йорк марказидаги Бирлашган Миллатлар Ташкилоти биносидир.

— Сиз кўриб турган бу жой БМТнинг юраги — Бош Ассамблеядир, — ҳикоя қилади сайёҳлар етакчиси. — Бош Ассамблеяда жаҳон ҳамжамиятига аъзо бўлган барча давлатлар вакиллари учрашиб, халқаро муаммолар устида мунозара олиб борадилар, уларни ҳал этишга ҳаракат қиладилар. Бугун биз Бош Ассамблеяда бўламиз.

Сайёҳлар Ноҳибга саволлар беришади.

— Бирлашган Миллатлар Ташкилотини ким ҳимоя қилади ва харажатларни ким тўлайди? Бош котиб қанча маош олади?

Ноҳиб бу ҳақда маълумот беради: халқаро ҳокимият қароргоҳида тахминан 7 минг киши хизмат қилади. БМТда хизмат қилаётганлар 160 мамлакатдан келганлиги учун халқаро ходимлар, деб аталади. Улар жаҳон ҳамжамияти томонидан ишга олинган. Маошларини ҳам БМТ тўлайди. Шу сабабли ходимлар ўз мамлакатларининг вакиллари бўлмай, балки ҳамжамият ходимлари ҳисобланадилар.

БМТ ўзининг 32 та бошқармаси воситачилигида турли муаммоларни ечади. Жаҳон ҳокимиятининг бюджети 6—7 миллиард доллар атрофида.

Қурол-аслаҳа учун дунёда йилига 900 миллиард доллар сарфланиши назарда тутилса, БМТ бюджети унчалик катта эмаслиги аён бўлади.

(«Садо», «Америка овози» радиостанциясининг эшиттиришлари асосида).

* *Маданият хабари*

Халқпарварлик талқин этилган

ЙЎЛДОШ Охунбобоев номидаги Республика Ёш томошабинлар театри ижодий жамоаси режиссёр Омон Шарипов раҳбарлигида драматург Маматқул Ҳазратқулов қаламига мансуб «Қалдирғочлар келдилар» деб номланган асар устида қизғин иш олиб бормоқда. Эртак шаҳарчадаги воқеалар шу кунга ҳамоҳанг бўлиб халқпарвар шоҳ ҳақида ҳикоя қилади.

Спектаклда салтанат соҳиби ўз фуқароларининг ҳақиқий аҳволидан хабар олиш мақсадида Афанди қиёфасига кириб, шаҳарга тушади ва жуда қизиқарли воқеаларга дуч келадики, бу албатта ёш театр мухлисларини бефарқ қолдирмайди. Асосий образларни Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Ёдгора Зиёмуҳамедова, артистлардан Исмоил Абдуллаев, Баҳодир Нишонов, Худоёр Тошпўлатов, Жавлон Ғофурбеков, Ҳабибулла Абдуллаев, Тоҳир Миралиев, Матлуба Тожиматова, Муҳаббат Муҳиддинова, Муяссар Шодиева ва бошқалар яратмоқдалар.

Салоҳиддин СИРОЖИДДИНОВ.

* Санъатнинг сеҳрли олами

ТАНИШИНГ: «ИПАК ПАРИЛАРИ»

НОДИРА Шихбалова. 1959—1972 йиллар давомида «Баҳор»да рақс тушишга муяссар бўлган бахтиёр раққосалардан бири. Нодира опа бугунги кунда Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти маданият саройи қошида ташкил этилган «Ипак парилари» дастасининг бадиий раҳбаридир.

«Ипак парилари» саҳнага чиққанда кишини қувонч ва ҳаяжон ўзига асир этади. Даста раққосаларининг шўх навозишлари, ўзбек миллий санъатининг нозик томонларини илғаб олиб, томошабинга қалб ҳарорати билан ҳадя этишлари ҳеч кимни лоқайд қолдира олмайди.

Ҳар биримиз учун даста чиқишларининг у ёки бу кўринишлари, таъбир жоиз бўлса, ўз халқимиз, шунингдек, қардош халқларнинг минг йиллик тарихини рўй-рост кўрсатувчи жонли тимсол бўлиб хизмат қилади. «Санъат халқникидир. Халқдан ўрганиб, яна халққа узатиш керак. Бу биз, санъаткорларнинг бурчимиздир», деган эди таниқли санъаткоримиз Тамарахоним.

— Дастанинг тузилиш жараёни қандай бўлган? Мазкур саволга институт талабалар касаба уюшмаси раиси Шавкат Абдуазимов шундай жавоб беради:

— «Ипак парилари» дастаси 1991 йилдан буён фаолият кўрсатиб келмоқда. Ректоримиз, профессор Ҳалима Алимова дастанинг асосчиларидан. Дастага асосан талаба ёшлар уюшган. Унинг 25 нафар аъзоси бор. Бадиий ҳаваскорларимиз ўтган йили май ойида ўтказилган «Меҳр-шафқат» кўригида қатнашиб, республика маданият марказининг тажаккурномасини олишга сазовор бўлдилар. Механика-технология факультети 5-курс талабалари — Гулчеҳра Каримова, Лола Мўйдинова, Шоҳида Бегимқулова, 4-босқич талабаларидан Шуҳрат Сафарбоев, Холида Отабоева, 3-курс талабаси Лайло Бобожоновалар дастанинг фаол иштирокчиларидан.

Бугунги кунда даста ўзбек миллий рақслари билан баробар ўз дастурига қардош халқлар рақсларини ҳам дадиллик билан олиб кирмоқда. Бу ишда уларга Неъматжон Муҳамедов, доирачи Шавкат Юнусов, музика раҳбари Тўра Солиҳов ва рақс устози Лола Юсуповалар яқиндан ёрдам беришмоқда.

Дастанинг бадиий раҳбари Нодира Шихбалова билан бўлган суҳбатда биз жамоанинг интилишларини яна бир бор ҳис этдик.

— Бизнинг мақсадимиз талаба ёшларни фақат муҳандисгина бўлиб қолмасдан, — деди Нодира Шихбалова, — санъаткор сифатида халқимиз қалбидан ўрин олишларига даъват этишдир. Орзуимиз бизнинг тарбиямизни олган, саҳнада жавлон уриб турган ёшларимиз келгусида ўз туғилган ерларига қайтиб боришганда ана шундай дасталар тузиш, халқимизнинг қалб бойлигини кўз-кўз этишса.

Яқинда «Ипак парилари» дастаси қатнашчилари ҳаётида қувончли воқеа содир бўлди. Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги олий ўқув юртида ташкил этилган мазкур дастанинг интилишлари, бадиий ҳаваскорлик санъатини ривожлантиришдаги самарали меҳнатларини инобатга олиб, «Ипак парилари» дастасига халқ рақс дастаси унвонини берди. Шу муносабат билан дастанинг фаол қатнашчиси Гулчеҳра Каримова билан суҳбатлашдик. Гулчеҳра мулойим табиатли, ҳар бир сўзини мулоҳаза билан сўзлайдиган қиз экан. У гўёки, рақс санъати учун яратилгандай нозиккина, кўз қарашлари, ҳар бир сўзни айтишда ҳам хаёлан тасаввур этиш қобилияти борлигини намоён этади. Саҳнада эса у анча-мунча рақсларни маромига етказиб ижро этади.

— Яқинда биз Киночилар уйида ҳақиқий уста санъаткорлар билан рақс тушиш имкониятига эга бўлдик, — дейди у. — Ўшанда таниқли раққосалар бизни жуда мақташди, либосларимизни кўриб ҳаваслари келди. Уларнинг гапида жон бор. Бизга турли-туман ўзбек миллий либослари бериб қўйилган. Айниқса, тақинчоқлар ва бошқа зебигардонларни бўйнимизга илиб, кўзгуга қарашимиз билан санъатнинг сеҳри бизни саҳнага етаклайди. Ўз-ўзингдан рақсга тушгинг келаверади, келаверади...

Бисотимизда талайгина қўшиқ, лапар, рақслар бор. «Гўзал ёр», «Қоши қаро, қаро кўз», «Муножот», «Ўйнанг, омонёр», шунингдек, яқиндагина саҳналаштирилган туркча рақс «Шинанай» ва бошқалар.. Бир кун келиб биз ҳам республикамиздан ташқарига ижодий сафарларга чиқармиз. Ахир дастамиз раҳбари «Баҳор» дастасида ишлаб юрганларида 28 мамлакатни кўриб қайтган эканлар. У давр билан ҳозирги даврни қиёслаш анча мушкул. Иқтисодий қийинчиликлар ҳатто санъат чаманига ҳам ўз соясини ташлаб турган бир пайтда эҳтимол бизнинг дастамизга ҳам ҳомийлар чиқиб, қўллаб-қувватлар деган умиддамиз...

Чиндан ҳам, халқ дастаси номини олган рақс жамоасининг интилишлари, ўй ва кечинмалари таъкидлашга лойиқ бўлган бир маънони беради. Санъат чамани ҳам парваришни, эътиборни талаб этади. «Ипак парилари» халқ дастаси ўз ҳомийларини кутмоқда!

Насиба ОЧИЛОВА.

СУРАТЛАРДА: «Ипак парилари» дастаси аъзолари саҳнада.

* Хорижда фан ва техника

ЯПОНИЯНИНГ КЕЛАЖАК АВТОМОБИЛЛАРИ

ЭЛЕКТРОМОБИЛЛАР

ЭРТАНГИ куннинг транспорти деб ҳисобланувчи электромобиллар бугунги кунда бир қанча камчиликларга эга. Жумладан, оддий автомобилларга нисбатан тезлиги кам, оз қувватли ва юриш захираси ҳам етарли эмас. Масалан, ВАЗда яратилган электромобилларнинг батареяларини ҳар 80 километрда таъминлаб туриш керак. Шунинг учун ҳам электромобиллар кенг тарқалмаган. Ҳатто, бу борада кўп йиллардан бери шуғулланиб келувчи Японияда ҳам ҳозирги кунда бор йўғи 100 дан ошмайдиган электромобиль мавжуд.

1991 йил октябрда Токио шаҳрида ўтказилган 29-автошоуда 20 та электромобиль билан кўрсатилган янги бир моделгина, уларни оммавий ишлаб чиқаришга умид боғлаши мумкин. Гап шундаки, бу, Токио электрик компанияси ва Токио университети профессори Йоити Кая ҳамкорлигида яратилган «ИДЗА» электромобили нафақат мукаммал кўриниши билан, балки амалийлиги билан ҳам ажралиб туради. 48 км/соат тезликда юрганда юриш захираси 548 километрни, 100 км/соат тезлик билан юрганда 270 километрни ташкил қилади. Максимал тезлиги 176 км/соатни ташкил қилади ва шаҳар шароитида бемалол ишлатилиши мумкин. 1800 $см^3$ двигателли оддий автомобиль катталигидек келадиган бу электромобиль салони кондиционер, иситиш системасига эга. Руль ва тормоз бошқармалари гидрокучайтиргичлар билан жиҳозланган бу электромобилнинг афзалликлари шундаки, унда ёнилғи сарфини камайтирадиган энг сўнгги мукаммал технологиялар қўлланилган. Кам ишқаланишли шиналар ўрнатилиб, кузов формаси ҳаво қаршилигини камайтирадиган қилиб ясалган, кузов ясашда алюминийли рама, углеродли тола билан кучайтирилган пластик материаллар қўлланилган. Ҳар бир ғилдиракни ҳаракатга келтириш учун алоҳида электродвигатель ўрнатилган бўлиб, ҳаракатга келтиришнинг бу усули қўлланилиши қувватнинг беҳуда сарфланишига йўл қўядиган трансмиссиядан воз кечиш имконини беради. Катта оғирлик ва ҳажмга эга бўлган двигателнинг йўқлиги автомобиль оғирлигини камайтиришга ва ихчамлаштиришга олиб келди. Энергия сиғими оддий кислоталига нисбатан 30 фоиз ортиқ бўлган никель-кадмийли батареяларнинг қўлланилиши электромобилнинг эксплуатацион характеристикасини яхшилайди.

«ИДЗА» электромобили билан бир қаторда, юқорида қайд қилинган Токио автошоусида эътиборга мойил бошқа бир нечта электромобиллар ҳам кўрсатилди. Масалан, 200 килограммли батарея ўрнатилган «Ниссан» фирмасининг электромобили 40 км/соат тезликда юрганда қайта таъминланмасдан 250 километр йўлни босиб ўтиши мумкин. Бу «Ниссан» машинасининг афзаллиги шундаки, батареяни қайта таъминлаш учун 10 дақиқа вақт кифоя қилади, холос. Электромобилларнинг амалиётда қўлланиш муддатини яқинлаштиришда нафақат олимлар ва мутахассислар ғайрат кўрсатмоқдалар, балки давлат хизматчилари ҳам салмоқли ҳисса қўшмоқдалар. 1991 йилда атроф-муҳитни муҳофаза қилишни назорат агентлиги, Токио савдо ва ишлаб чиқариш вазирлиги электромобилларнинг кенг тарқалиши, батареяларнинг янги хилларини яратиш устида иш олиб боришнинг кенг дастурини ишлаб чиқдилар. Японияда электромобилларни кенг ишлаб чиқаришни таъминлашга давлат катта эътибор бермоқда. «ИДЗА» электромобилининг яратилиши бу йўлда қўйилган яна бир дадил қадамдир.

ХАВФСИЗ ҒИЛДИРАКЛАР

АВТОМОБИЛЬ ғилдираклари ишлаб чиқаришда етакчилик қилаётган Японияning «Брижстоун» корпорацияси янги моделдаги ғилдиракни ишлаб чиқди. Бу ғилдиракнинг афзалликлари шундаки, камера ичидаги босим миқдори нолга тушганда ҳам автомашинани бошқариш имконияти йўқолмайди. «Ролл-Флет» номи билан аталувчи тажрибавий намуна ички таянч ҳалқасига эга бўлиб, бу ҳалқа ғилдирак маркази атрофида айланма ҳаракатланади ва босим камайганда автомобиль оғирлигини ушлаб туради. «Брижстоун» корпорация мутахассисининг таъкидлашича, ғилдирак тешилган тақдирда ҳам бундай ғилдирак билан анча масофани босиб ўтса бўлади.

«Ролл-Флет» ғилдиракларини истеъмолчиларга сотишни бошлаш муддати ҳозирча белгиланмаган, чунки корпорация мутахассислари бу ғилдиракларини қўшимча равишда йўл синовларидан ўтказишни лозим топишган.

ЗАРАРСИЗ АВТОМАШИНА

ЯПОНИЯНИНГ «Мазда» автомобиль корпорацияси атроф-муҳитни муҳофаза қилишга яна бир ҳисса қўшди. Бу машҳур фирманинг муҳандис ва мутахассислари янги автомобиль яратдилар. Янги автомобилда ёнилғи сифатида табиий газ ишлатилади. Киодо Цузин агентлигининг хабар беришича, «Мазда 626 универсал» модели асосида яратилган янги машина йўл синовларидан ўтиши учун «Осака газ» фирмасига топширилди.

Автомобиль томига ўрнатилган, пластик ва алюминийдан тайёрланган 4 та цилиндрсимон сиғимларга 24,8 $м^3$ ёқилғи кетади. Бир марта таъминланган автомашина, «Мазда» фирмаси ходимларининг айтишича, 300 километр йўлни бемалол босиб ўтади. Бу кўрсаткич ҳозирча Японияда мазкур автомашиналар учун энг катта кўрсаткичдир.

Табиий газ асосан метан ва кам миқдорда углеродлардан ташкил топгани туфайли автомашина двигатели чиқинди газлари таркибида углерод икки оксиди миқдори жуда кам бўлади.

Латиф ЗАМОН.

* Шаҳар бедарвоза эмас

ОЛҒИРЛАР ҚЎЛГА ТУШМОҚДА

БИЗ илгариги мақолаларимизда кундалик эҳтиёж, кенг истеъмол ва саноат молларининг олғирлар томонидан талон-тарож қилишга уринишлари тўғрисида ёзгандик. Аммо тарихий-маданий қимматга эга бўлган ноёб буюмларни ноқонуний йўллар билан четга «қия» қилаётганлар хусусида тўхталмагандик.

Тошкент аэропортида бухоролик Т. Илятанованинг юклари текширилганда Исроилда муқим яшашни ихтиёр этган бу аёлнинг тарихий-маданий қимматга эга бўлган XIX асрда қўлда тўқилган 6 та гилам-поёндозни ноқонуний равишда олиб кетаётгани маълум бўлди.

Мустақиллик туфайли Ўзбекистон жаҳонга юз тутмоқда. Айни пайтларда мамлакатимизнинг кўплаб давлатлар билан сиёсий, иқтисодий алоқалар ўрнатганлиги бундан яққол далолат беради. Ҳозир Тошкент аэропортидан ер юзининг қатор йирик шаҳарларига тўғридан-тўғри учиш мумкин. Бу ишбилармонлар учун ҳам қулай имкониятлар яратмоқда. Аммо ачинарлиси шундаки, бундай шарт-шароитлардан нафси ҳакалак отган олғирлар ҳам ўзларининг разил мақсадлари йўлида фойдаланишга уринишмоқда. Бинобарин, Тошкент аэропартида олмаоталик С. Ҳасанов Исроилга учаётиб, божхона баённомасида кўрсатмасдан 100 Германия маркасини олиб ўтмоқчи бўлганди. Бироқ «иши» ўнгидан келмади.

Хоразмлик «корчалон» Р. Абдураҳмонов Новосибирскка отланаётиб «Бургхауз» деб номланувчи қимматбаҳо аёллар пальтосини (нархи 150 минг сўмдан ортиқ) ўзи билан олиб кетмоқчи эди. Балхашлик С. Актамова саксон метр газламани, ашғабатлик Н. Бердникова учта момиқ кўрпани қонунга хилоф равишда Тошкентдан олиб чиқиб кетмоқчи бўлганларида ҳам уларнинг юклари мусодара этилди.

Россиялик Е. Глебов ҳам божхона ходимларидан ўпкаламаса бўлар. У Карочига (Покистон) учаётиб божхона баённомасида кўрсатмасдан 980 АҚШ доллари ва 2100 сўмни яширинча олиб ўтмоқчи эди-да.

Шимолий шоҳбекатни бекорга пойтахтнинг асосий дарвозаси дейишмайди. Бу ердан кунига турли томонларга йўловчилар жўнаб кетишади. Шунингдек, минг-минглаб янги меҳмонлар юртимизга қадам қўйишади. Россиянинг Белов шаҳридан келган Ирина Ульянова кетаётиб қуруқ қайтишни ўзига эп билмабди. Умумий қиймати 100 минг сўм турувчи иккита цигайка пўстинни жомадонга тахлаганди. Аммо чучварани хом санаганлиги маълум бўлди. Жамбуллик Баадни Осмонов эса қуруқ меваларнинг «ишқибози» экан. 300 килограмм майиз, 30 килограмм ёнғоқ, 50 килограмм ўрик туршагини (152 минг сўмлик) Тошкентдан совға сифатида ўз уйига элтмоқчи эди. Қонунни бузганлиги учун унинг юклари мусодара қилиниб, ўзига 5 минг сўм жарима тўлатишди.

Ҳамшаҳримиз Н. Неъматов эса «пўстинфуруш»ликда ҳаммани ортда қолдирди. У 22 март куни Москвага учаётиб Покистонда тайёрланган 31 дона чарм камзулни (1 миллион 860 минг сўмлик) ноқонуний равишда четга олиб кетишга уринганди.

Афтидан, бозор иқтисодиёти спорт соҳасига ҳам чуқур кириб борганга ўхшайди. Бўлмаса Россиянинг Ангорск шаҳридаги «Ангорск» футбол командаси бошлиғи Сергей Бегунов Иркутскка тўрт дона чарм камзулни (162 минг сўмлик) ноқонуний равишда олиб кетишга ҳаракат қилмасди?!

Мирза АБДУЛЛАЕВ,
Ўзбекистон Республикаси давлат божхона комитети матбуот маркази ходими.

* Жиноят жазосиз қолмайди

ЎҒРИ АСЛО БОЙ БЎЛМАС

АҚЛ-ҳушини вақтида йиғиштириб олмаган киши барибир ўз билганидан қолмас экан. М. ҳам шу тоифадаги кишилардан. Илгари уч марта қамалиб чиққани унга кор қилмади шекилли, яна ўғирликка қўл урди.

У пойтахтимизнинг генерал Петров кўчасида жойлашган хонадонлардан бирига ўғирликка тушди. Хонадон соҳибининг жами 1 миллион сўмга яқин мол-мулкларини ўмариб жуфтакни ростлади. Бу ҳақда хонадон соҳиби Мирзо Улуғбек тумани Ички ишлар бошқармасига мурожаат қилгач, ўғри тумшуғидан илинди.

Унга нисбатан жиноий иш қўзғатилиб, судга оширилди.

МИЛТИҚЛИ «ПОЛВОН»

ПАВЕЛ Агапов Бухородан Тошкентга қариндошиникига меҳмонга келдию, нимагадир қўш оғиз қиркма милтиғини ҳам ўзи билан бирга олишни унутмади.

У қариндошиникида «отиб» олгач сайр қилиш учун ширакайф ҳолда кўчага отланди. Мирзо Улуғбек туман ИИБ милиция ходимлари уни тўхтатиб ҳужжат сўрашганда, тили калимага келмай қолди.

Агапов текширилганда ёнидан 20 дона ўқи билан қўшоғиз милтиқ топилди.

Энди Павел милтиқни қаердан олганлигию нима сабабдан уни Тошкентга олиб келганини терговда айтса ажабмас.

ХУРМАЧАСИГА СИҒМАГАЧ

ИЧКИЛИКНИНГ кишилар бошига қандай кулфатлар солишини ҳамма билади. Бироқ шундай бўлса-да отиб олгач, ўзини «шер» билиб турли жиноятларга қўл ураётганлар сони камаймаяпти.

Вадим Каримов ва Баҳодир Атабоевлар илгари қамоқ жазосини ўтаб чиққанлари учунми, озодликда юришдан кўра панжара ортида яшашни афзал кўришади, шекилли.

25 февралдан 26 февралга ўтар кечаси Вадим яна отиб олди-да гандираклаб юриб Яланғоч даҳасида жойлашган фуқаро Яшиннинг ҳовлиси олдига келиб қолди.

Атрофга назар ташласа ҳеч ким йўқ. Дарҳол уй эгасининг товуқхонасидан учта товуғини қўлтиқладида, орқасига қайтди. Йўлда ДАН ходимлари И. Маҳкамбоев ва М. Холмирзаевлар томонидан тўхтатилганда сири фош бўлди. Чунки қўлтиғидан қақиллаб учган учта товуқнинг овоздан ўзи ҳам чўчиб кетди.

Баҳодир ҳам «оқ бола»дан баданини қиздириб олганидан сўнг «қилиғини» кўрсатди. У опасиникидан жазманига сим қоқиб, уни меҳмонга таклиф қилди. Биргаликда ичишди, кайф-сафо қилишди.

Ҳурмачасига сиққандан кўра кўпроқ ичиб кайфи ошган Баҳодир бир зумда жанжал кўтара бошлади. Безор бўлган қўшнилар: «Агар тинчимасанг милиция чақирамиз», дейишганда эса қаердандир ўзи беркитган «Ф-1» жанговар гранатасини олиб келди-да, уларга қарата «Мабодо чақиртирсаларинг портлатиб юбораман», — дея ўшқирди. Қўшнилар дарҳол воқеадан Мирзо Улуғбек тумани Ички ишлар бошқармаси навбатчисини хабардор қилишди. Тезда оператив гуруҳ воқеа содир бўлган жойга етиб келди. Эшикни синдириб ичкарига киришди. Б. Атабоев гранатани ерга улоқтиришга улгурди. Кишиларнинг бахтига граната портламади.

Халқимиз орасида бежиз «Қилмиш—қидирмиш» дейишмайди. Тез орада ҳар икки жиноятчи устидан одил суд ҳукми ўқилади.

Ортиқ МАҲМАЮСУПОВ.

Муҳаррир
Эркин ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАДАНИЯТ ИШЛАРИ ВАЗИРЛИГИ
ХАЛҚ ИЖОДИЁТИ ВА МАДАНИЙ-МАЪРИФИЙ ИШЛАР
ЖУМҲУРИЯТ МАРКАЗИ

ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

25 АПРЕЛЬ СОАТ 17.00 ДА

Машҳур рақс санъати устаси МУКАРРАМА ТУРҒУНБОЕВА таваллудининг 80 йиллигига бағишлаб ўтказилган ҳаваскор рақкоса ва рақкосларнинг

«РАҚС — 93»

ЖУМҲУРИЯТ КЎРИК-БЕЛЛАШУВИ ҒОЛИБЛАРИ ВА ЛИРИК ХОНАНДАЛАР:
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист ҚОБИЛЖОН ЮСУПОВ
«КАМОЛОТ—90» кўрик-танлови совриндори ОХУНЖОН МАДАЛИЕВ
Ёшлар Иттифоқи мукофотининг лауреати МАЪМУРЖОН ТЎХТАСИНОВ
Ҳажвчи-қизиқчи АБДУЛЛА АКБАРОВ
иштирокида

КАТТА КОНЦЕРТ

Чипталар Халқлар дўстлиги саройи кассаларида соат 10 дан 19 гача сотилмоқда.

МАРҲАМАТ ҚИЛИНГ, РАҚС ВА ҚЎШИҚ ШАЙДОЛАРИ!

Кўрик-танлов ҳомийси «ЖАМИЛА» фирмаси.

ФУҚАРОЛАР ДИҚҚАТИГА!

ЕДИНГИЗДА БЎЛСИН: ювиш баклари ва кранлардан сув оқиб туриши хонадонингиздаги сув таъминотини ёмонлаштиради, сувдан фойдаланганлик учун тўланадиган ҳақни кўпайтириб юборади.

Кранлардан фойдаланиб бўлгач, уларни маҳкам бураб беркитинг.

ТОМОРҚА УЧАСТКАЛАРИ ВА КЎКАТЛАР, ЙЎЛКАЛАР, ҲОВЛИЛАР, МАЙДОНЛАР, ХИЁБОНЛАРНИ СУВ ҚУВУРИ ТАРМОҚЛАРИДАГИ СУВ БИЛАН СУҒОРИШ —

ҚАТЪИЙ МАН ЭТИЛАДИ

Сув қувурларидаги сувдан суғориш учун фойдаланилганлик ҳоллари аниқланган тақдирда сув қувури қўшимча огоҳлантириш берилмаган ҳолда узиб қўйилади.

КЎЧА ТАРМОҒИДАГИ СУВ ОҚИБ ЁТГАН ЖОЙЛАРДАН БЕПАРВО ЎТМАНГ!

СУВ ҚУВУРИДАГИ НОСОЗЛИКНИ, ЕР ТАГИДАН СУВ ЧИҚИБ, ЁТГАНЛИГИНИ ЁКИ КЎЧА КОЛОНКАСИНИНГ НОСОЗЛИГИНИ СЕЗИБ ҚОЛСАНГИЗ,

ҚУЙИДАГИ ТЕЛЕФОНЛАРГА ҚЎНҒИРОҚ ҚИЛИНГ:

ҲАМЗА ва МИРОБОД туманлари — 96-32-51, 96-24-32.
ЮНУСОБОД тумани — 35-14-02, 35-04-01.
ЯККАСАРОЙ ва СИРҒАЛИ туманлари — 58-36-12, 58-32-93.
СОБИР РАҲИМОВ ва ШАЙХОНТОҲУР туманлари — 46-03-84, 46-03-85, 46-99-57.
АКМАЛ ИКРОМОВ тумани — 74-83-45, 74-57-69, 74-11-11.
ЧИЛОНЗОР тумани — 78-77-69.
МИРЗО УЛУҒБЕК тумани — 62-19-33, 62-19-34.
МАРКАЗИЙ ДИСПЕТЧЕРЛИК ХИЗМАТИ — 33-15-95, 33-75-95, 56-60-06.

Сувдан фойдаланганлик ва шаҳар канализация хизматлари учун ёзиб берилган тўлов қоғозлари ўз вақтида тўланиши лозим.

Сувдан фойдаланганлик учун қарзини тўламаган абонентлар қўшимча огоҳлантириш берилмаган ҳолда шаҳар сув қувури тармоғидан узиб қўйилади.

Кўчалардаги сув қувур-канализация қудуқларининг қопқоқларини очиш ва уларнинг ичига тушиш қатъий ман этилади.

ҚУДУҚЛАР ИЧИДА — ҲАЁТ УЧУН ХАВФЛИ БЎЛГАН ЗАҲАРЛИ ГАЗЛАР БОР.

«ВОДОКАНАЛ» ТРЕСТИ.

ГАЗЕТХОНЛАР ДИҚҚАТИГА!
«ШАРҚ» НАШРИЁТ-МАТБАА КОНЦЕРНИНИНГ РЕКЛАМА-АХБОРОТ АГЕНТЛИГИ
БИЗНИНГ ГАЗЕТАМИЗ УЧУН РЕКЛАМА ВА ШАХСИЙ ЭЪЛОНЛАРНИ ЧОП ЭТИШ ЮЗАСИДАН
БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

СИЗНИНГ РЕКЛАМАНГИЗ БИЗНИНГ ГАЗЕТАМИЗ САҲИФАЛАРИДА ЗУДЛИК БИЛАН БОСИБ ЧИҚАРИЛАДИ.

«ШАРҚ» концерни реклама-ахборот агентлигининг манзили: 700000, Тошкент шаҳри, Ленинград кўчаси, 32-уй, 252-хона.

ТЕЛЕФОНЛАР: реклама — 33-81-42, 56-85-67, 32-57-27, 32-56-66.

«КОРПОРАЦИЯ ТАШКЕНТСКИЙ ИНЖЕНЕРНИЙ КЛУБ» КИЧИК ХОРХОНАСИ

Соатига 3000 донагача хом ғишт ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган кичик ҒИШТ ЗАВОДЛАРИ, ХУМДОНЛАР (пишириш печкалари), соатига 80 донагача ва 500 донагача маҳсулот ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган шлак-блок қурилмаларини

ТАЙЁРЛАЙДИ ВА СОТАДИ

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 62-13-45 (соат 8 дан 17.00 гача); 35-40-21, 63-56-49 (соат 18.00 дан бошлаб).

ЎЗБЕКИСТОН-БРИТАНИЯ ҚЎШМА КОРХОНАСИ

Ўзбек, рус ва инглиз тилларини биладиган мутахассисларни

ТАНЛОВ АСОСИДА ИШГА ТАКЛИФ ЭТАДИ

Таржимаи ҳолингизга оид қисқача маълумотларни қуйидаги манзилга юборишингизни сўраймиз: 700070, Тошкент шаҳри, Мироқилов кўчаси, 68 «а» уйга («СП» белгиси билан).

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 14/IV да Зебуннисо (17.00), 15/IV да Хотинлар «гапи»дан чиққан ҳангома (17.30), 16/IV да Мирзо Улуғбек (17.30).

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Ўзбек цирк жамоасининг 50 йиллигига бағишланган ЮБИЛЕЙ ТОМОШАЛАРИ (14, 15, 16/IV да соат 18.00 да; 17/IV да соат 14, 17.00 да; 18/IV да 12, 15.00 да).

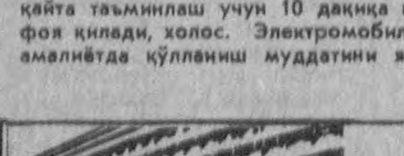

МУАССИСЛАР: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

Тошкент оқшоми

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот комитетида рўйхатга олинган. Рўйхат сони — 000101.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: хатлар — 33-29-70; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича 32-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй. Буюртма Г—173. 19899 нусхада босилди, ҳажми — 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2. Нашр кўрсаткичи 64690.

■ Босмага бериш вақти 11.30 ■ Босмага берилди 11.10. Ўзбекистон Республикаси Президенти Маҳкамасининг Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 5 /6

Тел 33-32-93
…-85-10
33-32